...ДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

...УРЯАД ҮНЭН

...Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 208 (12112)
1969 оной сентябриин 5,
пятница

Сэн 2 мүнгэн

...анскын, Захааминай аймагай колхоз, совхозууд үбһэеэ хуряажа дүүргэхэеэ ... Түнхэнэй аймагай ажахынууд силос дараха түсэбөө 66 процентдэ хүргөө. ...үрүүшүүлһээ жэшээ абажа, тэжээл бэлэдхэлгэ хурдадхая.

...бликын колхоз, совхозуудта тэжээл бэлэдхэгдэжэ байһан тухай

1969 оной сентябриин 2-ой мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

	Үбһэ хуряалга		Силос даргадаа	Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ	витаминна гурил (тонноор)
	сабшагдаһаниинь	һурилэгдэһэн үбһэн			
	61	36	12	50	—
	38	15	7	180	73
	37	16	16	131	84
	30	5	56	26	89
	41	11	—	—	—
	59	29	12	86	31
	87	55	51	119	—
	97	51	31	—	411
	63	39	24	41	—
	46	16	22	79	—
	34	14	8	148	—
...ай	44	17	8	247	47
	46	22	3	145	108
	75	56	66	53	75
	79	22	—	—	24
	46	24	3	3 дах.	—
	32	13	14	105	—
...ай	201	140	—	—	—
...бухыдөө	45	24	19	120	992

...хоногто республи...колхозууд үбһэ тэжээл ...лээ. Энэ үедэ саб...процент хуряагдаа гэхэ ...шалангай хахадынь ...үрэбэ. һүрилэгдэһэн ...ээр нэмэжэ, мүнөө ...хүрөө. Энэмнай нё...дондоной энэ үедэ бэлэдхэгдээд байһан үбһэнэй миил 43 процентнь болоно.

Үбһэ хуряаха хүдэлмэри урдынхидаал адли Кабанскын, Захааминай, Ахын, Түнхэнэй аймагуудта урагшатайгаар ябуулагдана. Кабанскын аймагай ажахынууд үбһэеэ хуряажа дүүргэхэеэ байна. Эдэнэр бүхы сабшалангайнгаа 97 процентые хуряагаад, түсэбөөр хараалһан үбһэнэйнгөө 51 процент абанхай. Эндэ сабшалга хуряалга хоёрой хоорондо забһар үгы тооной. Үнгэрһэн долоон хоногто Кабанскын, Баргажанай, Хэжэнгын аймагуудай ажахынууд ехэ газарай ногоо сабшаба. Зүгөөр Хэжэнгын аймагта сабшагдаһан ногоонойнь гурбанай нэгэ хуби хуряагдаагүй хэбтэнэ.

Тиигэбэшье үбһэ хуряалга республика дотор тон ааляар ябуулагдана. Үнгэрэгшэ долоон хоногто адхашье үбһэ һүрилөөгүй аймагууд бии. Тэдэнэй тоодо Бэшүүрэй, Баунтын, Прибайкалиин, Түнхэнэй, Улаан-Үдын аймагуудороно. Яруунын аймагай ажахынуудта үбһэ ногооной ургаса яһала һайн байбашье, эндэ бүхы сабшалангайнь оройдоо 30 процент сабшагдаад байна. һүүлэй долоон хоногто сабшалангайнь миил 5 процент хуряагдаа. Хэрбээ энэ янзаараа саашаа ажаллаха болоо һаа, бүхы сабшалангаа хуряахын тула үшөө гурбан һара хэрэгтэй байна. Теэд тэдэнэрые саг хүлеэхэгүйл. Эдэ үдэрнүүдтэ яаралтай хэмжээнүүдые абаагүй һаань, хахад сабшалангынь хуряагдангүй үлэхэ дээрээ оронхой. Мүн Зэдын, Бэшүүрэй, Баунтын, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Хориин аймагуудта хахадһаа ехэнхи сабшалангайнь ногоон хуряагдаадүй. Иимэ байдалые тэсэхын аргагүй. Үбһэ хуряалга дээрэ техникэ нэмэжэ, тэрэниие түргэнөөр дүүргэхэ саг ерээ.

Үнгэрэгшэ долоон хоногто силос дараха хүдэлмэри бага зэргэ урагшаа дабшаба. Түсэбэй дүүргэлтэ 6 процентээр дээшэлжэ, бүхыдөө 19 процентдэ хүрэбэ. Нёдондоной энэ үеынхитэй жэшэхэ болоо һаа, байгша ондо дүрбэ дахин шахуу бага силос дарагдаад байна.

Энэ үедэ эгээн ехэ силос Түнхэнэй, Яруунын, Хэжэнгын аймагуудта дарагдаа. Долоон хоногой туршада түхэнэйхид силос дараха түсэбөө 15 процентээр нэмээжэ, бүхыдэнь 66 процентдэ хүргөө.

Шэмэтэ тэжээл бэлэдхэлгэ урдынхидаал адли Сэлэнгын, Хяагтын, Улаан-Үдын, Бэшүүрэй, Баргажанай аймагуудта хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Үнгэрһэн долоон хоногто сэлэнгынхид, улаан-үдынхид силос дараха түсэбөө орой 1 процентээр нэмээжэ, арайхан гэжэ 3 процентдэ хүргэбэ. Долоон хоногой туршада Хяагтын, Бэшүүрэй аймагуудай ажахынууд силос дараха түсэбөө миил 3—4 процентээр дээшэлүүлһэн байна. Силос дараха хүдэлмэриие иимэ ехээр гэдэргэ татахань тон аюултай. Тиимэһээ бүхы хүсэеэ силосэй ургамалнуудые хуряаха хүдэлмэридэ зорюулха шухала. Юуб гэхэдэ, шалгалта хээд үзэхэдэ, олон газарта силосэй ногоо зөөхэ автомашинануудай хомор дээрэһээ силосэй комбайнууд миин зогсоно. Иимэ ушар Хориин, Зэдын аймагуудта үзэгдэһэн байна бшуу.

Набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ түсэбэй бүхы дээрээ дүүргэгдэбэшье зарим аймагууд энэ талаар биратай юумэ хээгүй Баргажанай аймагай ажахынууд үбһэ, силос бага бэлэдхэһэн аад, набшаһата тэжээл суглуулха түсэбөө арайхан гэжэ 50 процент дүүргэнхэй. Теэд үнгэрһэн долоон хоногто эндэ нэгэшье центнер набшаһа намаа суглуулагдаагүй байшоо. Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгые зогсоожо болохогүй.

Витаминтай гурил бэлэдхэлгэ мүн лэ аали ябана. һүүлэй долоон хоногто иимэ гурил бэлдэлгэ дээшээ гарахын орондо доошолшоо. Жэшээнь, Яруунын аймагайхид урдань 374 тонно витаминна гурил бэлэдхэгдээ гэжэ мэдээ үгэһэн аад, мүнөө тэрэнь бодото дээрээ миил 89 тонно байшоо. Мүн иимэ ушар Зэдын аймагта гараа. Эдэ хоёр аймагай буруу мэдээсэл үгэһэн дээрэһээ республика дотор бэлэдхэгдэһэн гурилай хэмжээн энэ үедэ 400 тонно бага болоо. Саашадаа иимэ гурил хэдэг агрегадуудые дүүрэн хүсөөрнь хүдэлгэхэ шухала.

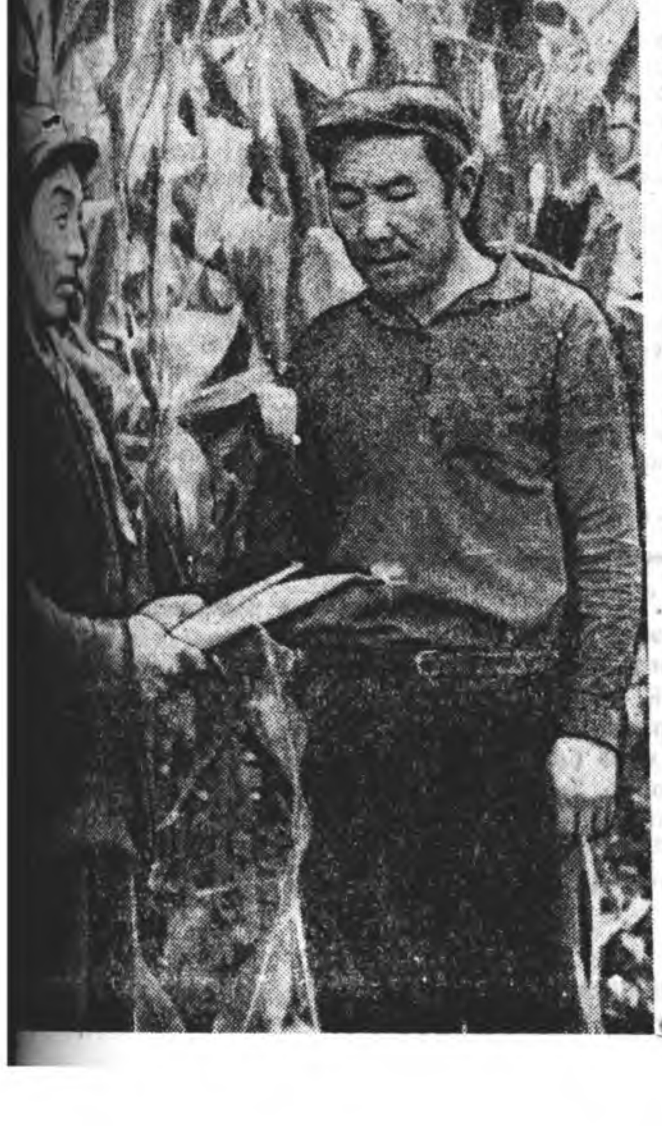
...УЗЫН СИЛОС ДАРАГДАНА

...адууһа мал шэмэтэ ...алын тула Туранай ...отделени бүхэндөө ...уруза таридаг. Мү...р кукуруза һай..., силос горитой бэ...ай. Эдэ үдэрнүүдтэ ...ениинхид кукуру...ряажа байна.

... кукуруза тариһан ...иинхид 3 комбай... хуряажа эхилэнхэй. Ж. Аюшеевэй агре... зураг) һаатангүй ...гоо нормо 150—175 ...нэ. Гектар бүриһөө ... 250 центнер ногоон тэжээл үгэжэ байһан эндэхи кукурузын эшэ 2—3 метр ута. Иимэ үндэрөөр ургаһан ургасые отделениин механизаторнууд М. Морхоев, С. Дамдинов гэгшэд һайшаан харана (хоёрдохи зураг).

Үндэр болгоһон кузовтай автомашинанууд, баһа үндылгэгдэһэн хоорботой тэргэнүүдые шэрэһэн тракторнууд кукурузын эшэ набшаһа зөөжэ арайхан үрдинэ. Силосэй нүхэнэй хажууда ерэһэн трактор, машинануудай ашаа «ДТ» трактор зохидоор буулгана (гурбадахи зураг).

К. ГАБАЕВ.
АВТОРАЙ фото.

НҮХЭР ХО ШИ МИН НАҺА БАРАБА

ХАНОЙ. Сентябриин 4. (ТАСС). Нүхэр Хо Ши Минэй наһа барaһан тухай тусхай коммюнике энэ үглөөгүүр толилогдоо. Коммюнике соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна Комитедэй Түрүүлэгшэ, Вьетнамай Демократическа Республикын Президент нүхэр Хо Ши Мин зүрхэнэй хүндэ үбшэндэ дайрагдажа, 79 наһатайдаа, 1969 оной сентябриин 3-най 9 час 47 минутада наһа бараба гэжэ Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна Комитет, Вьетнамай Демократическа Республикын Национальна суглаанай Саг үргэлжын комитет, Вьетнамай Демократическа Республикын Министрнүүдэй Совет, Вьетнамай Эсэгэ ороной фронтын Центральна Комитедэй Президиум бүхы партида, бүхы вьетнам арадта гүн ехэ шаналалтайгаар мэдээсэнэ.

Президент Хо Ши Минэй үбшэлжэ байха бүхы үе соо манай партиин ба гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд тэрэнэй дэргэдэ үдэр, һүнигүй һахиһан, өөһэдынгөө мэдэлдэ шухала бүхы юумэтэй, түгэс мэргэжэлтэй профессорнүүд ба врачнуудай коллективтэ эмшэлгын хамаг арга хэрэглэхыень найдаһан байна. Президент Хо Ши Миниие эмшэлэн эдэгээхын тула шухала бүхы юумэн хэгдээ, тиигэбэшье үндэр наһатай болоһонһоонь, үбшэнэйнь хүндэ байһанһаа шалтагаалан, тэрэнэй амиие абаржа шадагдаагүй.

Президент Хо Ши Мин манай Вьетнамай хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ороной онсо гайхамшаг, инаг вождьнь байгаа. Өөрынгөө бүхы наһые революциин хэрэгтэ, арад зондоо, Эсэгэ орондоо үнэн сэхээр алба хэхэ ябадалда зорюулһан байна. Президент Хо Ши Мин Индохитадай Коммунис партиин, Вьетнамай мүнөөнэй Ажалшадай партиин, Национальна нэгэдэмэл фронтын, Вьетнамай Арадай арамиин үндэһэ һуури табиһан, августын революци эмхидхэһэн, тэрэниие илалтада хүргэһэн ба Вьетнамай Демократическа Республика тогтоон байгуулһан юм. Урдань манай арадые француз колонизаторнуудта эсэргүү дайнда ударидаһан, харин мүнөө Урда Вьетнамые сүлөөрүүлхэ, хойто хубииень хамгаалха, ороноо амгалан ёһоор дахинаа нэгэдэлгын замаар дабшахын тула, США-гай империалистнуудта эсэргүүсэһэн дайемнай хүтэлбэрилөө. Тэрэнэй ударидалга доро национальна бэеэ даaһан байдалай түлөө, арадай демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлэй алдарта илалтанууд туйлагдаа.

Президент Хо Ши Мин уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй эгэршэгүй бата, элитэ мэдээжэ тэмсэлшэ, бэеэ даанхай, сүлөөтэ байдалайнгаа түлөө тэмсэдэг, дэлхэйн тэдэ оронуудай дүтын ханинь байгаа.

Президент Хо Ши Минэй нэрэ алдар, онсо гайхамшаг шанар ба революционно зоригынь 50 гаран жэлэй турша соо вьетнам арадай ажабайдал болон тэмсэлтэйнь нягта холбоотой байһан. Президент Хо Ши Минэй наһа баралга—манай партида, арад зондо тон хүндэ гээлтэ болоно.

Бидэнэй шаналал гашуудалай, Президент Хо Ши Миниие хүндэлэлгын тэмдэг болгон, Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна, Комитет, Вьетнамай Демократическа Республикын Национальна суглаанай Саг үргэлжын комитет, Министрнүүдэй Совет ба Эсэгэ ороной фронтын Центральна Комитедэй Президиум хамтын тусхай заседани дээрээ иимэ шиидхэбэринүүдые баталан абаа:

1. Президент Хо Ши Миниие гүрэнэй зүгһөө хүдөөлүүлгые манай ороной эгээл ехэ ёһололой гүримаар эмхидхэхэ.

2. Манай бүхы парти, манай бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүд, Вьетнамай арад зон Президент Хо Ши Мин тушаа траурые 7 хоногой турша соо, 1969 оной сентябриин 4-һөө сентябриин 10 хүрэтэр сахиха.

3. Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна Комитет, Вьетнамай Национальна суглаанай Саг үргэлжын комитет, Министрнүүдэй Совет ба Эсэгэ ороной фронтын Центральна Комитедэй Президиум Президент Хо Ши Минтэй хахасалгын хүндэтэ ёһолол үнгэргэхэ.

4. Президент Хо Ши Миниие гүрэнэй зүгһөө хүдөөлүүлхын тула Вьетнамай партиин, гүрэнэй Эсэгэ ороной фронтын ба бусад нийтын эмхинүүдэй дээдэ тушаал зэргэтэ хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатай комисси байгуулагдана.

Эдэ гашуудал шаналалта үдэрнүүдтэ Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна Комитет, Вьетнамай Национальна суглаанай Саг үргэлжын комитет, Министрнүүдэй Совет ба Эсэгэ ороной фронтын Президиумэй ЦК энэ шаналал гашуудалаа революционно хэрэгүүд болгон бэелүүлхыень, һанал бодолойнгоо нэгэдэл бэхижүүлхыень, США-гай эзэрхэг түримхэйшүүлые илахын, манай ороной урда хубиие сүлөөрүүлхын, хойто нютагуудта социализм амжалтатайгаар байгуулхын түлөө тэмсэлэй агууехэ хэрэгтэ бүхы хүсэл зоригоо, хүсэ шадалаа зорюулхыень, тиин эб найрамдалта, нэгэдэмэл, бэеэ даанхай, демократическа, хүгжэлтэ түгэс, хүсэн түгэлдэр Вьетнам байгуулхые хүсэдэг байһан Президент Хо Ши Минэй арюун тунгалаг эрмэлзэл хүсэлдүүлэн бэелүүлхыень бүхы партидаа, зэбсэгтэ хүсэнүүдтээ, арад зондоо хандана.

Агууехэ Президент Хо Ши Минэй нэрэ алдар, суртал бодол бидэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ хэтэ мүнхэдөө хадуугдан оршохол! Тэрэнэй революционно хэрэг үргэлжэлүүлэгдэхэ, түгэс илалтадаа хүргэгдэхэнь дамжаггүй!».

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

ОРОНОЙ ПОЛИ ДЭЭРЭҺЭЭ

ТАРЯАЛАНГАЙ ХАХАДЫНЬ ХУРЯАГДАНА

Ороной ажахынуудтахи ороoһото ургамалнуудай хахадһаа ехэнь хадагдаад байна. СССР-эй ЦСУ-гай 1969 оной сентябриин 1-нэй мэдээнэй ёһоор, 65 миллион 831 мянган гектар ороoһото, ороoһото-бобово ургамалнууд (кукурузагүйгөөр) хадагдаа. 56,2 миллион гектарай таряан сохигдожо абтанхай. Колхозууд болон совхозуудай механизаторнууд үнгэрэгшэ недели соо хуряалгынгаа эршые нилээд хурдадхаһан байна.

Россин Федерациин таряалан дээрэ хуряалгын хүдэлмэри улам үргэдэнэ. Үнгэрэгшэ неделиин турша соо республикын ажахынууд ороoһото ургамал хадалгын, баалнуудые суглуулга ба сохилгоёо улам түргэдхөө. Республикын колхозууд, совхозууд 39 миллион 771 мянган гектар гэхэ гү, али тарилгын талмайн хахадай ороoһото, ороoһото-бобово ургамалнуудые хадаад байна. 32,5 миллион гектарай таряан сохигдоо.

Намарай ороoһото ургамалнуудай тарилга түлэг ябажа байна. Иимэ тарилга 11,4 миллион гектар (түсэблэгдэһэн талмайн 30 процент) дээрэ хэгдээ. РСФСР-эй ажахынууд намарай тарилга хэхэ түсэбөө 46 процент, Казахстанай—16 процент дүүргээ. Украинада түрүүшын зуугаад мянган гектар намарай тарилга хэгдэнхэй. (ТАСС).

ҮХИБҮҮДЫЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛГЭДЭ—ОЛОНИИТЫН АНХАРАЛ

Үхибүүдэй байдаг газартань ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэри улам һайжаруулха зорилготой бүхэсоюзна харалга-конкурс байгша оной сентябрьһаа 1971 оной сентябрь хүрэтэр үнгэргэхэ гэжэ ВЦСПС ба ВЛКСМ-эй ЦК шиидхээ. Энэ харалгые эмхидхэлгэдэ СССР-эй Гэгээрэлэй министерство, СССР-эй Культурын министерство, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультурын ба спортын комитет, союзна республиканuудай коммунальна ажахын министерствэнүүд хабаадаха.

Харалга-конкурсын үеэр үхибүүдэй дунда профсоюзай, комсомолой эмхинүүдэй, арадай гэгээрэлэй, соёлой, физкультурын ба спортын зургаануудай ябуулдаг хүдэлмэриие улам һайжаруулхаар хараалагдана.

Материальна баазыень һайжаруулха: зоной ажаһуудаг газарнуудта үхибүүдэй дунда хүдэлмэри ябуулха байрануудые бии болгохо, клубууд, үхибүүдэй таһалганууд ба горедки, улаан булангууд, мастерскойнууд, спортын ба нааданай талмайнуудые заһаха, тэдэниие шухала бүхы юумээр хангаха, соёлой ба спортын хэрэгсэлнүүдые саг зуураар үгэхэ баазануудые бии болгохо асуудалнууд түрүүшын ээлжээнэй зорилго болгон табигдана.

Шэнжэлэн суглуулагшадай, Совет Армиин, Авиациин ба Флодой ханинарай, Радистнуудай, Космонавтнуудай, Интернациональна хани барисаанай клубуудые, техническэ зохёол бүтээлэй ба уран һайханай кружогуудые олоор бии болгохо гэжэ хараалагдана. Үхибүүдэй дунда ябуулагдадаг ондоошье янзын һонин хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ зэргэтэй.

Улад зоной ажаһуудаг газарнуудта хүдэлмэри эмхидхэлгээр эрхимлэн шалгарһан пионернүүд, һургуулиинхид «Артек» гэжэ пионернүүдэй бүхэсоюзна лагерьта амарха путевкоор шагнагдаха байна. (ТАСС).

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедһээ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумһээ СССР-эй Министрнүүдэй Соведһээ

Уласхоорондын коммунис, хүдэлмэришэнэй ба национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна Комитедэй Түрүүлэгшэ, Вьетнамай Демократическа Республикын Президент Советскэ Союзай эрхим хани нүхэр Хо Ши Мин 80-дахи наһандаа зүрхэнэй хүндэ үбшэндэ дайрагдажа, Ханой хотодо 1969 оной сентябриин 3-да наһа бараа гэжэ Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум. СССР-эй Министрнүүдэй Совет гүн ехэ шаналалтайгаар Советскэ Союзай ажалшадта мэдээсэнэ.

Вьетнамай ажалшадай партиин Центральна Комитедтэ Вьетнамай Демократическа Республикын Национальна Суглаанай саг үргэлжын комитедтэ Вьетнамай Демократическа Республикын Правительствада

ХАНОЙ город.

Хүндэтэ нүхэд!

Вьетнамай Демократическа Республикын президент, ПТВ-гэй ЦК-гай Түрүүлэгшэ, маанадта бултандамнай хүндэтэй нүхэр Хо Ши Минэй наһа бараһантай дашарамдуулан, таанадтай, бүхы вьетнам арадтай хамта Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, совет коммунистнууд, манай ороной бүхы арад шаналан гашуудана.

Баатарлиг вьетнам арадай агуужхэ хүбүүн, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй ба национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, Советскэ Союзай эрхим хани наһа бараба.

Өөрынгөө гайхамшагта бүхы ами наһые, революционерэй бүхы бэлиг шадабарияа нүхэр Хо Ши Мин өөрынгөө арадай гэгээн гэрэлтэ ерээдүйн түлөө, марксизм-ленинизмын илан мандахын түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ зорюулаа. Сүлөөрэлгын ба социализмын түлөө тэмсэлдэнь вьетнам арадай шалгарһан вождь бологшо Вьетнамай Ажалшадай партиие марксизм-ленинизмын гол ёһонуудта үндэһэлэн байгуулгада тэрэ сэгнэшэгүй ехэ туһа нэмэри оруулаа Тэрэнэй хүтэлбэреэр августын революци хэгдээ, энэ революциин гал дүлэн соогуур Вьетнамай Демократическа Республика, Зүүн-Урда Азидахи түрүүшын социалис гүрэн бии болоо. Нүхэр Хо Ши Минээр зоригжуулагдадаг вьетнам арад Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүүгээр хэгдэһэн империалис эзэрхэг түримхэй ябуулгада эршэтэй шанга харюу сохилто үгөө. США-гай, тэрэнэй союзнигуудай интервенцидэ эсэргүүсэн, Урда Вьетнамые сүлөөлхын түлөө хүсэтэ тэмсэл үргэнөөр хээ.

Нүхэр Хо Ши Мин эршэтэй, шанга, хатуу дура хүсэлтэй, хэлбэрэшэгүй эрэлхэг зоригтой, тиихэтэй хамта анхарал ехэтэй, һайн абари зантай хүн байһан дээрэһээ Вьетнамда, Советскэ Союзда, бүхы дэлхэйн коммунистнууд болон түрүү хүнүүдэй дунда гүнзэгы ехээр дурлагдадаг, хүндэлэгдэдэг болоһон байна.

ПТВ-гэй ба КПСС-эй хоорондо, Советскэ Союзай ба Вьетнамай арадуудай хоорондо аха дүүгэй хани барисаа хүгжөөхэ зорилгоор нүхэр Хо Ши Минэй гаргаһан эсэшэ сусашагүй хүсэлэл оролдолгые Советскэ Союзай коммунистнууд, бүхы совет хүнүүд үндэрөөр сэгнэдэг. Тэрээн тухай, хатуужалтай марксист-ленинец, манай партиин, манай ороной үнэн сэхэ хани тухай гэгээн гэрэлтэ дурасхаал Советскэ Союзда хэзээдэшье мартагдахагүй.

Энэ хүндэ хүшэр гээгдэл тушаа гүнзэгы ехэ шаналалаа мэдүүлхэ зуураа, Вьетнамай Ажалшадай парти, бүхы вьетнам арад нүхэр Хо Ши Минэй захяа заабариие шууд сэхээр дүүргэжэ, Вьетнамай Демократическа Республикада социализмые хүгжөөхэ ба бэхижүүлхэ, Вьетнамай эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай, нэгэдэлэй ба дэбжэлтын хэрэгые эршэтэйгээр хамгаалха, совет-вьетнам хани барисаае, социалис оронуудай, дэлхэйн бүхы коммунис хүдэлөөнэй нягта жагсаалые бэхижүүлхэ гэжэ бидэнэр этигэнэбди. Энэ талаар вьетнам коммунистнууд, Вьетнамай арад КПСС-эй, бүхы совет хүнүүдэй зүгһөө бүрин түгэс дэмжэлгэ ходо доо абажа шадаха байна.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ

Москва, Кремль. 1969 оной сентябриин 4.

Вьетнамай ажалшадай партиин ЦК-гай пленум

ХАНОЙ, сентябриин 4. (ТАСС). Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна Комитедэй Түрүүлэгшэ, Вьетнамай Демократическа Республикын Президент нүхэр Хо Ши Минэй наһа бараһанай һүүлээр, сентябриин 3-да Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна Комитет тусхай пленарна заседанида суглараа гээд Вьетнамай информационно агентство мэдээсэнэ.

Нүхэр Хо Ши Миниие гүрэнэй зүгһөө хүдөөлүүлгые эмхидхэхэ тухай шиидхэбэри, тэрэшэлэн партиин бүхы хүтэлбэрилэгшэд ба жиирэй гэшүүдтэ, ороной зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командна ба рядовой составта, бүхы арадта хандаһан хандалга пленум баталан абаа.

Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна Комитедэй, ДРВ-гэй Национальна суглаанай Саг үргэлжын комитедэй, ДРВ-гэй Министрнүүдэй Соведэй, Вьетнамай Эсэгэ ороной фронтын Центральна Комитедэй Президиумэй хамтын заседани үдын хойно болоо гээд ВИА мэдээсэнэ.

Нүхэр Хо Ши Минэй наһа бараһан тухай ПТВ-гэй Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй Премьер-Министр Фам Ван Донг заседани дээрэ мэдээсэл хээ. Нүхэр Хо Ши Минэй наһа бараһан тухай тусхай коммюнике толилхо, тэрэшэлэн хүдөөлүүлгэ эмхидхэхэ гүрэнэй комисси эмхидхэн байгуулха гэһэн шиидхэбэри заседани дээрэ баталагдан абтаа.

НЮТАГАЙ ЭДЭБХИТЭН

Шэнэ үдэрэй эхилхэдэ, энээнһээ урагша үзэгдөөгүй, ямар бэ даа тон һайн юумэнэй болохые, минии һанахада, хүн бүхэн хүлеэдэг ёһотой. Иимэ һонирхолтой ушаралнуудгүйгөөр: элдэб уулзалга, шэнэ танилсалга, байгаалиин үзэгдэл, янза бүриин хубилалта —юуншье байг, тэдээнгүйгөөр хүнэй ажабайдалые хаража үзэхын аргагүй хэбэртэй.

Эндэ һая Захааминай аймагай Мэлэ нютагта Ринчин Базарович Зундуевтай танилсаха аза талаан намда тудаа һэн. Аза талаан гэжэ хэлэхэдээ, гоёожо хэлэнэ бэшэб. Эхэ орондоо үнэн сэхэ коммунистнууд, шэн зоригтой баатарнууд тухай уран зохёолшод бэшэхэдээ, эгээл иимэ хүнүүдыел жэшээ болгон абадаг байха. Ринчин Базарович хуушанай коммунист. Түрэл нютагтаа Совет засаг тогтоохо хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсагшадай нэгэн. Мэлын комсомолой түрүүшын гэшүүн. Иимэ хүнэй намтарынь, үнэхөөрөө, үльгэр жэшээ болоод үгэнэ ха юм.

Дүрбэн хоног соо энэ коммунисттай хөөрэлдэхэ һанаатай хажуугаарнь эрьелдээб.

— Басаган, бишни үнгэрһэн юумэ һайса мартааб. Гунга Намаевичта ошолши. 27 ондо сугтаа комсомолой гэшүүд болоо һэмди. Ёһотойл коммунист. Олон юумэ мэдэхэшье хүн,—гээд, түрүүшын үдэр нүхэр Дымрылонтэ эльгээгээ. Нээрээшье, Дымбрылов гээшэнь ехэ һонин намтартай, ажахын эдэбхитэдэй нэгэн байба. Теэд, өөр тухайгаа бэшэ, харин Ринчин Базарович тухайгаа ехэ дулаахан, нүхэр ёһоор намда хөөрэжэ үгөө.

Хоёрдохи үдэртөө дахин Зундуевтанда ерэхэдэмни, гэрэй эзэн гэртээ үгы, совхозой хэрэгээр хайшаашьеб ошоһон байба. «Үгы, теэд пенсидэ гаранхай бэшэ гү?» —гээд, эжэлүүдгүй һонюушархахадам: «Тиимэ нэрэтэйл аад, нэгэ үдэр гэртээ һууха болоо һал, «ой-ё-ёо, эсэбэритэй гээшэнь гэхэл»,—гэжэ һамганиинь гэмэрэнгеэр хэлээд, юундэшьеб миһэрнэ». «Омогорхоно»,—гээд, би ойлгооб.

Үглөөдэрынь баһал гүйжэ ошоходомни, Ринчин Базарович хэрэлсы дээрээ һуунхай, ямаршьеб модо зуруулдажа һууба.

— Шимни ехэл нэтэрүү хүн байбалтайш. Үглөө үглөөхэнүүр одоол хөөрэлдүүжэбди. Би нэгэ багахан хэрэгээ мүнөө дүүргэһүүб, зүү?—гэжэ дурадхахадань, гансата зүбшөөгөө бээб даа.

Энэ хүн Мэлэ нютагта бүхы наһаяа үнгэргөө. Анха түрүүшынхеэ тэрэниие харахадаа, гансата «эсэгэдэмни адли» гэжэ һанааб. Эндүүрээгүйб. Абари зангаараа, һонирхолтой намтараар, үнгэрхэдөө шарайгаараашье өөрым эсэгэдэ адли шэнгеэр харагдаа. Үндэр хамартай, бага уршалаатаһан гонзод гэһэн нюурыень шэмэглэһэн дулаахан нюдэтэй, шоглоп татад гээд дуугардаг энэ «манай түрүүлэгшэ» нютагтаа эгээл хүндэтэй хүниинь. Тиимэ байншьегүй яаха һэм. 1938 онһоо 1962 он хүрэтэр таһалгаряагүй колхозойнгоо түрүүлэгшээр хүдэлһэн коммунист ха юм. Дүрбэдэхи жэлээ колхозойнгоо ударидалга батаар барьяад ябатарнь дайн эхилээ һэн.

— Дайнай дүүрэһээр олохон жэл үнгэршэбэл даа. Мүнөө тэрэ үеын шанга тулалдаан, сэрэгшэдэй баатаршалга, бүхы арад зоной нэгэ хүн шэнгеэр дайсаниие даралгада бодоһон тухай кинодо ехэ зүбөөр харуулагша. Теэд таанад: «Ходол дайн. Хүрөө болохоор болоо бэшэ юм гү»,—гэлдэнэт. Зай, зай, арсахала бү һана. Хэн нэгэнтнай иимэрхүүгээр заабол хэлэһэн байха,—гээд, минии уг-маг гэхэтэй хамта Ринчин Базарович таһа дүүрэнэ.

— Тиихэдэ Мэлэдэмнай бага ухибүүд, һамгад, наһатайшуулһаа бэшэ хүн үлөөгүй һэн. Ганса Мэлэ бэшэ, бүхы нютагууд хүбүүдээ мордохуулаа гүбэ даа.

Оньһон техникэ гэжэ оройдоо байхагүй. Сар, морид, эдэ гарнууд бүхы техникэмнай болежо үгэгшэ һэн,—гээд, бүхы наһан соогоо ажал хэһэн шүрбэһэлиг гарнуудаа дэлгээжэ харуулаад, саашань үргэлжэлүүлнэ:

— Эдихэ юумэнэй хомор байһыень аба, эжышни хөөрэдаг байгаа ёһотой. Нэгэ аяга аарса, альганай зэргын лепёшко эдихэдээ, бурханай эдеэндэ хүртэшэһэн мэтээр һанахаш.

Гэнтэ хөөрөөгөө таһалаад, энэ хүн үни удаан абяа аниргүй һууба: тэрэ хатсуу жэлнүүд дахин эли тодоор һанагдаадхиба хэбэртэй.

...Үрхэтэ айл бүхэнһөө нэгэ гү, али хэдэн хүн Эхэ ороноо, түрэл нютагаа фашис булимтарагшадһаа хамгаалалсажа байгаа ха юм. «Танай хүбүүн... аха... абатнай Эсэгэ ороноо хангаалгын дайнда геройн үхэлөөр унаба» гэһэн тэбхэрхэн саарһан хэды айлда ерээ хаб! Ринчин Базаровичташье иимэ саарһан ерэһэн. Бэе муутай, дайлалдажа бирахагүй байһандаа тиихэдэ ехээр голхороо һэн. Теэд шүдөө хам зуужа, фронтдо тэмсэһэндэл адляар тэмсээ.

— Журам эбдэхэ ушар оройдоо үзэгдэдэггүй һэн. Һүниин тэндэ хүнүүдээ бодхоожо, ажаллахыень эльгээхэдэ, үгэ-дуугүйгөөр ошохо. Одоол тэрэ үедэ үргэһэ нойроо мартаад ябагша бэлэйбди.

Ринчин Базарович, «би иигээ һэм», гэжэ нэгэшье хэлээгүй. Зүгөөр тэрэнэйл хүсөөр колхознигуудынь унаһан малгайгаа абаха забдагүйгөөр ажаллажа, бүхы хүсөөрөө фронтдо туһалжа байгаа. Коммунист хүн гээшэмнай хаанашье хэзээдэшье коммунистынгаа нэрэ мартадаггүй, мартаха эрхэгүй ха юм.

Энэл даа, ажабайдалай багахан хэһэг. Тэрэниие хадаа ёһотойл баатаршалга, габьяа болоно бшуу.

* * *

Хэдэн олон орден, медальнууд, Хүндэлэлэй грамота, шангуудые Ринчин Базарович юунһээшье үлүүгээр хадагалжа ябадаг. Эдэнэй дундаһаа нэгыень тон дүмүүхэнээр абажа, намда һарбайба. Ажалай Улаан Тугай орден. «Юунэй түлөө?»—гэжэ шүүд лэ хэлэн алдаһандаа бэеэ зэмэлээд, гансата һураадхибаб:

— Хэзээ абаа һэмта?

— 1959 ондо. Гүрэн түрынгөө иигэжэ минии ажалые сэгнэһэндэ ехээр омогорхогшоб.

— Ринчин Базарович, пенсидэ гараһанһаа хойшо амархаяа яанат?—гэжэ һурабаб.

— Юун амаралта гэжэ. Ажалнай амаралта болоно бэшэ гү? Өөдөө хаража, хүйһэндөө нёлбожо хэбтэхэ болоо һаа, амидыгаар үжэхэ юм бэшэ гүбди,—гэжэ ехэл дураа гутангяар намда харюусаба.

Түрүүлэгшэ Зундуев тухай ушөө саашань хөөрэжэл, хөөрэжэл байхаар. Үгытэй [...] түрэһэн хүбүүн [...] зобохо тулихые [...] һэн. Совет засагай [...] ерэхэдэнь, 15 наһатай [...] гурбан нүхэдтэеэ хамта [...] шууд болоод, нютаг[...] дунда эсэшэ сусамал[...] гууламжын хүдэлмэр[...] захалаа. Мартагдаша[...] Альган дээрэ табяатай [...] юумэн гэжэ юун [...] Арай-шамай үндыжа[...] тогтожо байһан залуу[...] рэн хэды ехэ бэрхэ[...] гарааб! Теэд энэ гү[...] Базаровичтал адли үн[...] балта гээшые мэдэхэ[...] хүбүүдтэй байгаа гүб[...] тэрэ ямаршье юумэн[...] гүй улам һалбараа, ул[...]

Коммунистнууд Эхэ [...] нангин туг батаар ба[...] шаа, коммунизм та[...] Тэдэнэй ажабайдал [...] Үдэр бүриин тэмсэл. Р[...] зарович Зундуев ами [...] тыень иимэл тэмсэлд[...] гүбэ. Совет засагай [...] һайхан ажабайдалай [...] оронойнгоо эрхэ сүлө[...] коммунизмын түлөө һ[...] амисхал хүрэтэр тэмс[...]

Энэнь гайхалтайшье [...] коммунист ха юм.

С. СУЛЬТ[...]

Алдарта ойн хүндэлэлдэ

ҮҮСХЭЛШЭД—ҮШӨӨ ҺАЙНААР

Хүдөөгэй барилгашад агууехэ багша В. И. Ленинэй түрэһэн 100 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын тула ажалдаа амжалта түйлажа байнхай.

«Бурятцелинстрой» трестын 4000 гаран барилгашад, барилгын материалнуудай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд ажалай ленинскэ вахтада жагсанхай. Тиигэжэ табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, абаһан социалис уялгаяа бэелүүлхые оролдонод.

Трестын коллектив байгша оной түрүүшын хахадай түсэбые сүм дүүргэһэн юм. Мүн ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, барилгахабсаралгын хүдэлмэриин өөрын үнэ сэн хямдаруулха даабари дүүргэгдээ. Барилгын шанар һайжаруулха хэрэгтэ горитой анхарал хандуулагдадаг болоо.

10200 гаран хонидой, 3000 гахайн, 860 эбэртэ малай байха байра, 1000 дүрбэлжэн метр байрын талмай, 536 үхибүүдэй һургуули, 460 үхибүү хүмүүжүүлхэ саад гэхэ мэтэ барилганууд һайн шанартай гэһэн сэгнэлтэтэйгээр жэлэй түрүүшын хахадай туршада тушаагдаһан байна.

Августын 10-да тэмдэглэгдэһэн барилгашадай һайндэрэй урдахана Москваһаа баясама мэдээсэл абтажа, манай коллективые омогорхуулаа һэн. 2-дохи кварталай хүдэлмэриин дүнгөөр «Бурятцелинстрой» трестын коллектив хүдөөгэй барилгашадай дундаһаа эрхимлэжэ, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта, 1-дэхи мүнгэн шанда хүртэһэн юм.

Барилгашадай дунда социалис мүрысөө үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлһэнэй ашаар амжалта түйлагдаа гэжэ хэлэхээр. Ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсожо, шэнэ уялга абаһан хүдэлмэрилэгшэд ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандана. Барилгые түргөөр, хямдаар, һайнаар эрхилхэ гэһэн эриитэ дүүргэхэ гээшэ манай коллективэй нангин уялга болонхой.

РСФСР-эй габьяата барилгашан, 173-дахи оньһожоруулмал нүүдэл колонныи ажахын тоосоото нүхэр Бардаковой даадаг комплексно бригада социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойе ажалдаа амжалта түйлан угтаха гэһэн үүсхэл гаргаа һэн. Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид, 1970 оной ноябриин долоон болотор дүүргэхэ, хирпиисэ болон ондоо материал гамтайгаар хэрэглэжэ, алмаһан тэрэ материалаараа 48 байратай гэр бариха, шэнэ барилгануудые ганса һайн, эрхим гэһэн сэгнэлтэтэйгээр тушааха гэһэн уялгана тэдэнэр бодото дээрэнь дүүргэжэ байнхай.

Григорий Михайлович Бардаковой даадаг бригада һүүлэй хоёр жэлэй туршада 186,5 мянган хирпиисэ алмаһан юм. Хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдые мүн лэ хэрэглэжэ, голодоһо гаргангүй ажаллана. Түрүү энэ бригадын коллектив трест соогоо эрхимлэжэ, һайн мэдээжэ болонхой. Тэдэнэр суута нэрэ зэргээ ажал хэрэгээрээ харюулжа ябана.

— Бригадын гэшүүн бүхэн һайнаар ажалладаг, даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг,—гэжэ Григорий Михайлович хөөрэнэ. Барилгашаднай нормоёо үлүүлэн дүүргэхэһээ гадна, хирпиисэ, барилгын ондоо материал алмана.

Иннокентий Константинович Михалюк, Михаил Николаевич Орлов, Николай Николаевич Сахинов болон бусад барилгын хүдэлмэри һайн шанартайгаар хэнэ. Абаһан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ байһандаа тэдэнэр батаар этигэдэг юм.

Түрүү бригадын жэшээгээр социалис мүрысөөндэ оролсоһон Анатолий Егорович Лазовскиин даадаг комплексно бригада, Лидия Эдуардовна Макелько гэгшын коммунис ажалай нэрэ зэргэтэй бетоншигуудай бригада, Буряадай АССР-эй габьяата барилгашан Клавдия Афанасьевна Соркало гэгшын хүтэлбэрилдэг Октябриин 50 жэлэй нэрэмжэтэ штукатуршэрдэгшэдэй бригада. Подлопатинска модо бэлэдхэлэй пунктын Илья Савельевич Рютинэй даадаг станочнигуудай болон бусад олон бригаданууд абаһан уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлнэ. Түрүү эдэ бригадануудай, мүн үйлэдбэриин ондоо түрүүшүүлэй жэшээтэ ажалай ашаар трест бүхы дээрээ һайн үрэ дүн түйлажа байнхай.

Трестын захиргаан болон профсоюзай нэгэдэмэл постройком үйлэдбэриин түрүүшүүлэй, мүрысөөндэ шалгарагшадай эдэбхи үүсхэлые дэмжэн, моральна, материальна урмашуулга хэрэглэдэг болоо. Түрүүшүүлэй нэрэ Хүндэлэлэй самбарта, алдар солын Дэбтэртэ бэшэгдэжэ, тэдэнэр мүнгэн шанда, хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнэ. Амжалтаараа урмашаһан хүдөөгэй барилгашад саашадаа бүри һайнаар ажаллаха, түрүү һууряа алдангүй ябаха гэжэ үнэн зүрхэнһөө оролдожо байна.

Б. БОРЖОНОВ.
«Бурятцелинстрой» трестын инженер-экономист.

ЭРХИМ ХОНИШОН

Бороогой һүүлээр тала һэргэжэ, зүлгэ ногоон халта үлеэһэн һэбшээндэ зэрэлгээтэн харагдана.

Хонид талын һэбшээндэ хушууран бэлшэнэ. Һүрэгэй хойноһоо хүдэр бэетэй, уршалаатаһан нюуртай хүн моринойнгоо жолоое һула табинхай, яаралгүйгөөр алхална.

Наранда шаруулжа, талын һалхинда үлеэлгэжэ хүрин шарайтай болоһон энэ хүн гансашье Хэжэнгэ соогоо бэшэ, харин республика дотороо суута гаража байнхай.

Загаһата нютагтаа хонишон Жамба гэжэ алдаршаһан нүхэр Цыренов һүүлэй жэлнүүдтэ түлгэ хонидые харууһалжа һайн үүлтэртэй болгоно. Нёдондо энэ нүхэрнай ажалдаа эрхим һайн дүнгүүдые түйлаһанайнгаа түлөө декабрь һарада «Эрхим хонишон» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй.

Энэ зунай эхеэр Улаан-Үдэдэ үүлтэртэ хонидой выставкын болоходо, Жамба Цыреновэй харууһалдаг эмэ түлгэнүүдшье Загастайн совхозһоо асарагдаа һэн. Республикын ажахынуудһаа асарагдаһан хони, түлгэнүүдэй дунда Загаһатын хонишоной түлгэнүүд шадал тэнхээгээрээ, харууһалгаараа шалгаржа, гурбадахи һуури эзэлээ. Хонишон тэрээнэйнгээ түлөө хоёрдохи шатын дипломоор, часаар шагнагдаһан байна.

Жэл бүри 500 гаран эмэ түлгэ харууһалжа, дам саашань хүндэ тушаадаг энэ хонишон урзанда ажалдаа илангаяа ехэ амжалта түйлаа. Тэрэ жэл өөрынгөө нүхэртэй сугтаа харууһалһан бүхы түлгэнүүдэйнгээ толгой бүриһөө 3,5 килограмм эрхим һайн нооһо хайшалаа. Жэлэй дүн гаргахада Жамбатанай бүлэ мүн лэ бага бэшэ нэмэлтэ түлбэри абаа. Мүнгэнһөө гадна, 5 хони, хэдэн хурьга нэмэлтэ түлбэри болгон абаһан байна. Загаһатын эрхим хонишон мүнөө жэлдэшье түлгэнүүдээ һайнаар харууһалжа, тобир тарганаар тушаахань.

И. БУДАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон Ж. Цыренов.

Авторай фото.

ХОРИИН АЙМАГТА

ТҮГЭС БЭЛЭДХЭЛТЭЙ...

Хони үрэжүүлхэ тон харюусалгатай кампанидаа Хүрбын совхозой хонишод, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд эртээнһээ бэлдэжэ эхилһэн юм. Нэн түрүүн үрэжүүлэгдэхэ эхэ хонидоо хурьгадһаань үни хада таһалжа, ургаса һайнтай, үһа элбэгтэй газарнуудаар адуулһан, таргалуулһан, үрэжүүлгын пунктнуудые шэнээр бариһан байгаа. Мүн техник-үрэжүүлэгшэд тусхай бэлэдхэл гараа. Энэ талаар хоёрдохи отделениин дүршэлгэй хонишон Банзарагша Жамбаловай отарые жэшээ болгон дурдамаар. Ахалагша хонишод Пурбуев, Будаев, Хадламов, Абрамов гэгшэдэй отарануудшье яһала һайн бэлэдхэлтэйгээр искусственна үрэжүүлгын хаһые угтаба.

— Мүнөө жэлдэ 4600 эхэ хонидые үрэжүүлхээр хараалнабди. Тэдэмнай 10 отарануудта хубаарилагданхай. 8 отарань искусственна аргаар үрэжүүлэгдэхэ юм. Техник-үрэжүүлэгшэдээр ажаллахая Л. Будаев, В. Гороховская гэгшэд тусхай курс дүүргэһэн, мүн Сэсэгма Мижытова Дашима Жамсуева хоёр яһала дүршэлтэй болонхой зон,—гээд совхозой главна ветеринарна врач С. Ж. Жамсуев хөөрэнэ.

ШЭНЭ БАЙРАНУУД ТОЛЛОГДОБО

ПМК-335-най барилгашад Тарбагатай, Георгиевка һууринуудта хоёр байратай хэдэн гэрнүүдые ашаглалгада һаяхан тушааба. Тиигэжэ Дээдэ-Тайлсын, Георгиевкын совхозуудай ажалшад шэнэ байрануудые толлоһон байна.

Шэнэ гэрнүүдэй барилгые Леонид Константинович Махалов, Олег Константинович Носырев гэгшэдэй бригаданууд эрхим, һайн шанартайгаар барижа дүүргэбэ.

Б. ЛАЙДАПОВ.

„Буряад үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

«ҮБҺЭШЭДЫНЬ ХААНА ГЭЭШЭБ?»

Иимэ гаршагтай корреспонденци манай газетын августын 9-нэй номерто толилогдоһон юм. Корреспонденци дотор Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо үбһэ хуряалга аали нобшоор ябуулагдажа байна, колхозой Гэгээтын, Сагаатайн нэлэнхы үргэн сабшалан дээрэ хүн зон, машина техникэшье харагданагүй гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

«Үбһэшэдынь хаана гээшэб?» гэһэн корреспонденци дотор хэлэгдэһэн баримта шалгажа үзэхэдэ булта теэрээ. Тус колхоз 20800 центнер үбһэ хуряаха түсэбтэй байһан. Үбһэ хуряалгын түсэбэй ямараар дүүргэгдэжэ байһые шалгажа үзэхэдэ, мүнөө 7912 центнер үбһэн һурилэгдөөд байна. Энэнь хараалагдаһан түсэбэйнь 38,3 процент болоно. Эдэ үдэрнүүдтэ тус ажахыда үбһэ хуряалгын 21 звено хүдэлнэ. Тиихэдэ оньһожоруулагдаһан үшөө 5 звено үһалагдадаг газарай үбһэ хуряажа эхилээ. Колхозой гурбан отделениин механизаторнууд силостэ ороходо культура хадажа байнхай гэжэ Зэдын аймагай хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениин начальник нүхэр Спиридонов манай редакцида мэдээсэбэ.

ПОЛИТИЧЕСКЭ АГИТА[...]

ҮНЭН СЭХ[...] ХУРСА ҮГӨӨ[...]

Мухар-Шэбэрэй аймагай колхоз, совхозуудаар мүнөө үедэ 150 гаран политинформатор ажалшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулжа байна. Политинформаторнуудаар ажахын хүтэлбэрилэгшэд, партийна болон профсоюзай, комсомолой хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, багшанар томилогдонхой.

Тэдэнэй ажал зүбөөр эмхидхэхэ, хүдэлмэридэнь бодото туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэ КПСС-эй райком, партийна организацинууд ехэхэн анхарал хандуулна. Һара бүридэ тэдэнэртэй семинар, зүблөө үнгэргэгдэжэ, хүдэлмэриинь зарим дүн сорсологдодог, ажал хэрэгэй ямараар ябажа байһан тухай тэдэнэртэ мэдээсэжэ, саашадаа ямар асуудалнуудта анхарха тухайнь заха заабари үгтэдэг гээшэ.

Нэгэ иимэ семинар «Эрдэм» совхозой партийна комитет һаяхан үнгэргөө. Семинарта 30 гаран политинформаторнууд—гол түлэб отделенинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, суглараа. Булгадаа тоонөй политическэ хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй болоһон зонууд. Совхозой директор И. Н. Акатов совхозой ажал хүдэлмэриин зарим дүнгүүд ба жэлэй дүүрэтэр совхозой коллективэй шиидхэхэ зорилгонууд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ. Ургаса хуряалгын, тэжээл бэлдэлгын үедэ политическэ информаци ямар онол аргаар ябуулха тухай элидхэл КПСС-эй райкомой секретарь Н. Ц. Нимаев хэһэн байна. Табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ хүдөөгэй ажалшадые элсүүлхэ хэрэгтэ ханын газетэнүүдэй үүргэ дээшэлүүлхэ, тэрэниие политическэ мэдээсэлдэ зүбөөр хэрэглэхэ тухай совхозой парткомой секретариин орлогшо Н. Д. Дашиев тогтоһон байгаа. Мүн Москвада болоһон Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай зүблөөнэй дүнгүүд тухай һонирхолтой лекци уншагдаа.

Семинарай түгэсхэлдэ политинформаторнууд өөһэдынгөө ажал хэрэг тухай хөөрэлдэһэн, эндэ эмхидхэгдэһэн ханын газетэ, дайшалхы хуудаһануудай выставкэ хаража, һонирхоһон асуудалнуудтаа тодорхой харюунуудые абаһан байна.

Энэ партийна организацида эгээн лэ эдэбхитэй политинформаторнууд гэбэл, Түгнын дунда һургуулиин директор А. М. Калашников, совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ Н. Д. Дашиев, отделениие эрхилэгшэ Р. Н. Коденев болон бусад болоно. Тэдэнэр долоон хоногтоо хоёр дахин даалгагдаһан участогтаа гаража, уласхоорондын болон орон доторхи байдалаар, совхозой ажал хүдэлмэри тухай, хүдэлмэришэдэй үмэнэ мүнөө үедэ байһан зорилгонууд тухай хөөрэжэ үгэдэг заншалтай болоо юм.

Политинформатор, лектор, агитаторнуудтаа түшэглэн, ажалшадай дунда совхозой партийна организациин ябуулдаг эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри һайн үрэ дүн харуулна. Байгаалиин эрхэ байдалай хэды таарамжагүй байбашье, совхозойхид ороoһо таряанай муу бэшэ ургаса ургуулжа ша[...] тэжээл бэлдэлгэ эм[...] Мал ажалай продук[...] далдаха табан жэлэй [...] болзорһоонь урид дү[...] бүхы хүсэ шадалаа [...]

Тэрэшэлэн Ленин[...] колхозой партийна о[...] хозчигуудай дунда [...] дээсэл үргэнөөр эмхи[...] политинформатор [...] зондо хүндэтэй боло[...] маторнууд—Никольс[...] гуулиин директор [...] колхозой главна инже[...] насьев, бригадир А[...] медицинын хүдэлмэ[...] Григорьева гэгшэд үе[...] фермэ, бригадануудаа[...] нирхолтой хөөрэлдө[...] гэнэ. Политинформат[...] ламжа болгон, колх[...] нютагай, хүдөөгэй би[...] рэлдөө хэхэдээ хэрэг[...] алнууд тусхай данса[...] данхай. Тэрэ тоодо [...] нуудай дүүргэлтэ тү[...] тануул манай орон[...] лын саана болож[...] тухай газетэнүү[...] бин.

Һара бүридөө на[...] информаторнуудай, [...] агитаторнуудай се[...] парткомдо зарлагда[...] рэ уласхоорондын [...] асуудалнуудаар л[...] шагдахаһаа гадна, [...] торнууд ажахын [...] нуудые зүбшэдэг, [...] дүй дүршэл тухай х[...]

Колхознигуудай д[...] скэ хүдэлмэри зү[...] шадаһанай ашаар т[...] В. И. Ленинэй түрэ[...] ойн хүндэлэлдэ а[...] уялгануудаа нэрэ[...] дүүргэжэ байна [...] шухала. Гүрэндэ һ[...] ха хахад жэлэй [...] дүүргэгдээ һэн. Ти[...] далдаха жэлэй да[...] үлүүлэгдэнхэй. Энд[...] роо эгээн түрүүлэ[...] эхилээд, мүнөө үбһ[...] бөө 70 процент бол[...] шаһан талмайгаа б[...] тармажа, үбһэеэ һ[...] ланхай. Ногооной у[...] рэһээ ехэнхи талма[...] дана.

Мүн энэ колхоз о[...] ряалгада һайнаар б[...] түрүүшын хэдэн зүл[...] шаад байна. Хабар [...] суур байбашье, тар[...] ряашадые баясуулха[...] механизаторнууд т[...] 10—15 үдэртэ зү[...] зорилго урдаа таби[...] рүүгээр хүдэлжэ ба[...]

Хүдөөдэ хүдэлмэр[...] халуун үе ороод ба[...] мал үбһэ тэжээлээр [...] һан ороoһо таряага[...] тогүйгөөр богонихон [...] жа абаха, тиигэжэ [...] түрэһөөр 100 жэлэ[...] дэ абаһан социали[...] амжалтатайгаар дү[...] Мухар-Шэбэрэй аж[...] Энэ тэмсэлдэнь пол[...] өөһэдынгөө үнэн сэ[...] тэдэниие элсүүлнэ.

МОЛДАВИИН ССР. Леовско районой Октябри[...] лэй нэрэмжэтэ совхозой хүдэлмэришэдэй дунда [...] библиотекарь, партиин гэшүүн А. Д. Роман ехэ хү[...] лонхой. Ургаса хуряалгын хүдэлмэриин эхилхэтэй с[...] Дмитриевна нүүдэл библиотечкэнүүдые эмхидхэ[...] Хирэ хирэ болоод лэ адууһа малай фермэнүүд, по[...] тракторна бригада болон тоог дээрэ шэнэ номуудые [...] жа байдаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Анна Дмитриевна Роман (зүү[...] хоёрдохинь) совхозой тоог дээрэ.

ТАСС

ГҮРЭНЭЙ ДҮҮМЭДЭХИ БОЛЬШЕВИГҮҮДЭЙ БҮЛЭГ[1]

Алексей БАДАЕВ

БАДАЕВ Алексей Егорович (1883—1951)—хүдэлмэришэн, революционно хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан, 1904 онһоо КПСС-эй гэшүүн. Петербургска губерниин хүдэлмэришэдэй зүгһөө Гүрэнэй IV дүүмын депутадаар һунгагдаһан, тиихэдээ Дүүмэдэхи большевигүүдэй фракцида (бүлэгтэ) оролсоһон...

...Октябриин социалис революциин һүүлээр партийна, совет болон ажахын хүтэлбэрилхы тушаалнуудые даажа хүдэлөө.

ха, һайжаруулха барагдашагүй эшэ үндэһэн болодог бэлэй.

Олонитын дунда ябуулагдадаг революционно агитациин талаар абажа харабал, Дүүмын суглаануудые дүүрэн хэрэглэдэг байгаабди. Тиигэбэшье тэрэмнай дутуу дунда шэнгеэр үзэгдэдэг һэн.

— Теэд, яахаб даа. Министрнүүдэй, хархис этэгээдүүдэй трибунада гарахадань, өөһэдөө демонстрацинуудые эмхидхэхэбди, тиихэдэ багал байха юм бэзэ,— гэжэ Владимир Ильичтэ хэлээ һэм. Дүүмэдэ ямар тодорхой дурадхалнуудые оруулаабта, танай зохёоһон хуулинууд хаанаб?— гэжэ хүдэлмэришэд асууха байха.

Владимир Ильич юрэ энеэбхилһэнэй удаа иигэжэ харюусаба:

— Хара хархисуудай Дүүмэ хүдэлмэришэдэй байдал хүнгэдхэхөөр хуули хэзээшье абахагүй. Хүдэлмэришэн анги түгэс хүсэтэй, революци дахинаа орьёлжо, хамаг хара хархисуудые министрнүүдтэйнь, правительстватайнь хамаан хаяха сагынь холо бэшэ болоо гэжэ Дүүмын трибуна дээрэһээ хархис этэгээдүүдтэ үдэр бүхэндэ һануулха гээшэ хүдэлмэришэн-депутадай зорилго болоно. Бюджедтэ заһабари оруулха тушаа гү, али ямар нэгэн хуули гаргаха тухай проект дурадхажа болохо ааб даа, зүгөөр хэлэгдэһэн бүхы үгэнүүд нэгэл зорилго табиха ёһотой: хаанта засагай муу муухайе элишэлхэ, правительствын айхабтар бүдүүлиг аашануудые харуулха, хүдэлмэришэн ангиин ямаршье эрхэгүй, хайра гамгүйгөөр дарлагдажа байдаг тухай хэлэхэ хэрэгтэй. Эгээл энээнийе хүдэлмэришэд өөрынгөө депутадһаа дуулаха зэргэтэй.

Намарай һүүл багһаа большевигүүдэй тусгаар бүлэг гүрэнэй Дүүмэдэ эмхидхээ һэмди. Россин хүдэлмэришэн ангида хандаһан тусхай уряалнуудаар, газетээр дамжуулан, меньшевигүүдтэй эбээ таһарһанайнгаа шалтагаан тайлбарилдаг, депутадуудые дэмжэхыень олониитэ хүдэлмэришэдые уряалдаг һэмди. Нэн түрүүн Петербургһаа, удаань хүдэлмэришэдэй бусад түбүүдһээ, эсэстээ Россин аяар холын районуудһаа большевигүүдтэй нэгэ һаналтай байһанаа мэдүүлһэн олон тоото тогтоолнууд орожо эхилээ бэлэй. Меньшевигүүдэй ябуулга буруушааһан, большевигүүдэй бүлэгэйхидые һайшааһан тогтоолнуудые эльгээдэг байгаа...

Манай хүдэлмэридэ Владимир Ильич ехээр туһалдаг һэн. Илангаяа тулалдаанай асуудалнуудаар бидэнэй һанамжаа хэлэһэнэй удаа нэгэ һаа магтаһан, үгышье һаа—һула талануудыень тэмдэглэһэн бэшэгүүдые абадаг һэмди. Дүүмын хүдэлмэридэ хабаатай асуудалнуудаар Ильичтэ элдэб материал эльгээдэг байгаабди. Тэрэнние Ильич шэнжэлэн үзэһэнэй һүүлээр бидэнэй хэлэхэ үгэнүүдэй тезис болгон бусаагша һэн. Зарим, тон шухала асуудалнуудаар хэлэхэ үгэнүүдэй бэлэн текст үгэдэг бэлэй.

Ленин тон түрүүн подпольно хүдэлмэридэ онсо анхарал хандуулан, партиин ажал ябуулгые бүри шангадхаха тухай асуудал 1914 оной хабар табяа һэн. Подпольно ячейкэнүүдэй хүдэлмэри шангадхаха, дээрэһээ үгтэһэн уряануудые түргэн дамжуулха бүлэгүүдые фабриканууд, заводуудта бии болгохо, хододоо иладаг манай партийна журам бэхижүүлхэ гэхэ мэтэ заабаринуудтайгаар Владимир Ильич бидэндэ, манай бүлэгтэ, хандаа бэлэй. Энэ зорилгоор Россидахи партиин түбэй хүтэлбэрилхы органуудые бэхижүүлхын тула, сүлэлгэдэ байһан нүхэд Сталин болон Свердловой зугадалга эмхидхэхэ, хүдэлмэридөө бусад хэдэн нүхэдые хабаадуулха гэжэ Ленин мүн лэ дурадхаа һэн. Партиин Центральна Комитедтэ намайе оруулһан тухай бэшэг Ильичһээ абаа һэм. ЦК-дахи хүдэлмэриингөө талаар Петр гэһэн партийна нюуса нэрэ намда үгтөө бэлэй.

Тэрэ үеын эмхидхэлэй хүдэлмэриин гол шухала юумэн гэхэдэ, 1914 оной августда зарлагдахаар хараалагдаһан партиин ээлжээтэ съездэ бэлэдхэл болоно гэжэ Ленин хэлээ һэн. Съезд хадаа партиин туйлалтануудые батадхаха, ликвидаторнуудай нүлөөе, тэрэ тоодо Дүүмэдэхи меньшевик «долоос» сүм усадхаха ёһотой гэжэ заагаад, съезд зарлалгые ехэ удха шанартайда Ленин тоолоһон юм. Россида съезд зарлаха бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэри манай Дүүмын бүлэгтэ тудаһан. Съездэ бэлэдхэл ябуулха тухай тон зүб түсэб, тодорхой заабари Ленинһээ абаа һэмди. Хүн бүхэн ямар нэгэ район соогуур ябажа, съездэ хабаатай эмхидхэлэй, агитациин хүдэлмэри ябуулха ёһотой байгаа...

Дүүмын ажал ябуулгын зарим зүйлнүүдһээнь шухала болоһон ушарта саг зуура арсажа, съездэ бэлэдхэлэй хүдэмэридэ бүхы хүсэеэ элсүүлхэ гэжэ Владимир Ильич бидэндэ бэшээ һэн.

Бүлэгэй үдэр бүриинь хүдэлмэриин асуудалнуудаар Владимир Ильичһээ тодорхой заабаринуудые ходо абагша һэмди. Тодорхойлбол, Майн нэгэнэй тэмсэлые шадахысаа үргэнөөр эмхидхэхэ, найман часай хүдэлмэриин үдэртэй болохо хуулиин проект бэлдэхэ, хүдэлмэришэдэй хэблэлэй технике һайжаруулгада туһалха гэхэ мэтэ асуудалнууд зайлашагүй гэжэ Владимир Ильич зааһан юм.

Гэбэшье, дайнай соносхогдоһонһоо уламжалан партийна съездэ бэлэдхэлэй таһалдуулагдахада, хараалһан сагтаа съезд зарлажа шадахаяа болёо һэмди. Гэхэтэй хамта, энэ ушар Владимир Ильичтэй харилсаа холбооемнай бэрхэтэй болгоо бэлэй. Маанадтай Ильичэй бэшэг абалсалга улам үсөөрөө һэн. 1914 оной намар манай бүхы бүлэг хаанай засагайхидаар хиналтада абтаһан, сүүдлүүлһэнэй удаа Сибирь сүлэгдэһэн юм.

Эхиһээ эсэс хүрэтэрөө бидэнэр Владимир Ильичэй ударидалга доро хүдэлөө һэмди. Россидахи революционно хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ Дүүмын большевигүүдэй бүлэгэй пилээд шухала үүргэ дүүргэһэниинь элитэ. (АПН).

...пытын уялгата албанда абтаһан сэрэгшэдэй урда Улаан талмай дээрэ В. И. Ленин үгэ хэлэжэ байна. Москва, 1919 оной

ТАСС-ай фотохронико.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

ГДР

ГДР-тэ социалис ёһоор ном хэблэлгын 20 жэлэй ой тэмдэглэгдэжэ байна. Орон доторнь жэл бүри 115 миллион шахуу хэһэг номууд барлагдан гарана. Дэлхэйн соёлой ба социалис литературын зохёолнууд олон миллион хэһэгээр хэблэгдэнэ. К. Марксын, Ф. Энгельсын зохёолнууд ГДР-тэ 13,7 миллион хэһэгээр, В. И. Ленинэй зохёолнууд 12,3 миллион хэһэгээр барлагдаа.

К. Марксын, Ф. Энгельсын 40 том зохёолнуудые шэнээр хэблэлгэ, 750 мянган хэһэгээр гаргагдаһан «Немец хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнэй түүхэ» гэһэн 8 том зохёолнууд ГДР-эй номой хэблэлэй эгээн ехэ хүдэлмэриин тоодо ороно. Гадаадын литература хэблэлэй продукциин ехэнхи хубинь болоно. Дэлхэйн литературын томохон классигуудай, ород ба совет литературын агууехэ түлөөлэгшэдэй — А. С. Пушкинай, Л. Н. Толстойн, А. М. Горькиин зохёолнууд эндэ олоор хэблэгдэн гарадаг болонхой.

ЧЕХОСЛОВАКИ

Чехословакиин таряашад гүрэндөө таряа тушааха түсэбөө дүүргэбэ. Орооһо таряа худалдан абаха даабаряа 100,9 процент болгоо. Гүрэндэ таряа худалдалгань үргэлжэлһөөр.

ВЕНГРИ

Венгриин Арадай Республикын гүрэнэй ажахынууд дунда зэргээр хольд бүриһөө (хольд—0,57 га болоно) 18,9 центнер шэниисэ хуряагаа. Энэнь нёдондоной үрэ дүнгүүдһээ 1,7 центнерээр үлүү байна. Тарялангай 99,9 процентнь машинаар хуряагдаа.

МНР

Улаан-Баатарта нээгдэһэн үйлэдбэриин һуралсалай центр жэл бүхэндэ 500 токарь, слесарь, шофёр ба электро-гагнууршадые ба бусад мэргэжэлтэй бэрхэ хүдэлмэришэдые бэлдэхэ юм. «Гравмосстройн» барилгын 2-дохи трестын коллектив монгол ханинартаяа хамта энэ центрые богонихон болзор соо эмхидхээ. Монголой транспортын министр нүхэр Дамдинжав шэнэ һургуули нээлгын ёһолол дээрэ иигэжэ хэлэбэ: «Энэ шэнэ һургууляар техническэ мэргэжэлтэй шадамар бэрхэ хүдэлмэришэдые бэлдэхэдэ, Монголой хүдэлмэришэн ангиин зэргые һэльбэн үргэдхэхэ арга олгохо, манай орон дотор социализмын эсэслэн илахын тула шухала арга боломжо хангаха байна.

(ТАСС).

Вьетнамай Демократическа Республикын ажалшад 1969 оной гүрэнэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. ДРВ-эйн правительство һаяхан ажал хүдэлмэридөө ехэ амжалта туйлаһан 3598 предприятинуудай коллективүүдтэ социалис ажалай коллектив гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ханойн бүд нэхэлгын фабрикын түрүү хүдэлмэришэд Данг Тхи Тхом (зүүн гарһаа), Чан Тхи Бам, Нго Тхи Нгуа.

ТАСС-ай фотохронико.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

НАЙМААШАД УРМАШУУЛАГДАНА

Һаяшаг Буряадай АССР-эй Худалдаа наймаанай министерство болон худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком байгша оной хоёрдохи кварталайнгаа социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолоо. Эндэ Улаан-Үдэ хотын «Универмагай» (директорынь П. Смирнов) коллектив хахад жэлэйнгээ түсэбые 104, 6 процент дүүргэжэ, нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Тиимэһээ тус коллективтэ РСФСР-эй Худалдаа наймаанай министерствын, профсоюзай ЦК-гай болон потребкооперациин дамжуулгын Улаан туг, 1700 түхэриг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар барюулагдаа.

Дээрэ дурсагдагша магазинай коллективэйхид хоёрдохи квартал соо эд бараанайнгаа эрьесые 121 мянган түхэригөөр үлүүлжэ, гүрэнэй зөөриие нөөсэтэйгөөр гаргашалһандаа түсэбһөө гадуур 6400 түхэригэй сэбэр олзо оруулһан байна.

Хүн зоной эрилтэнүүдые саг дарынь дүүргэдэг, эд бараанай выставкэнүүдые хэдэг, худалдан абтаһан эд бараа айлнуудта абаашаха шэнэ гурим бии болгоһонһоонь эндэхидэй амжалта ниилээд дулдыдана бшуу.

Тиихэдэ тусхай мэргэжэлдэ оруулагдаһан комбинадай коллектив (директорынь С. Сажнев) II кварталайнгаа түсэбые 130 процент дүүргэжэ, үйлэдбэрилэн гаргаһан продукциингаа өөрынь үнэ сэнгые бүхы дээрэнь 10 мянган түхэригөөр хямдаруулаа. Тус комбинадайхид түсэбһөө гадуур 14.400 түхэригэй олзо оруулба. Энэ коллективтэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, Облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг, 900 түхэриг хоёрдохи мүнгэн шантайгаар барюулагдаа.

Удаадахи һууринуудынь Улаан-Үдын горпромторгын ажахын тоосоондо ороһон 17-дохи магазинай, горпищеторгын жэжэ эд бараанай баазын, мүн 11-дэхи, 15-дахи столовонуудай коллективүүд эзэлээ.

Тэрэшэлэн II кварталай социалис мүрысөөндэ онсо шалгарһан «Дружба» кафегэй, «Саян» столовын, 1, 6, 64, 36-дахи магазинуудай коллективүүд Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан юм.

33, 25-дахи магазинуудай наймаалагшад: Е. Шматова, М. Щеглова гэгшэдтэ «Улаан-Үдын эрхим наймаалагшад» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо.

Худалдаа наймаанай бүлэг хүдэлмэрилэгшэд Худалдаа наймаанай министерствын, Облпрофсоведэй Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэһэн байна.

Д. КОЛМАКОВ.

МЭРГЭЖЭЛТЭД ОЛОШОРНО

Урдань арбаад жэлэй саада тээ Ториин совхоз хүдөө ажахын мэргэжэлтэдээр дуталдажа, нилээд шахардуу байдалда орогшо бэлэй. Тиин һүүлэй үедэ партком, хүдэлмэришэдэй комитет ажахыгаа тусхай мэргэжэлтэдээр хангаха талаар нилээд хүдэлмэри ябуулаа.

Мүнөө тус совхозой эльгээһэн арбаад хүбүүд, басагад агрономическа, зоотехническэ, механизациин, ветеринарна болон экономикын факультедүүдтэ һурана. Тэдэнэр бултадаа совхозһоо стипенди абадаг, үйлэдбэриингөө практика совхоздоо гарадаг юм.

Мүн тиихэдэ эндэ заочноор мэргэжэлээ дээшэлүүлһэн хүнүүд яһала олон. Жэшээнь, совхозой главна инженер А. Г. Матвеев урдань трактористаар ажаллаһанаа заочноор хүдөө ажахын институт дүүргэжэ, инженер-механигай мэргэжэлтэй болонхой.

Тэрээнһээ гадна эндэ хонишод болон механизаторнуудые һургаха талаар ехэхэн анхарал хандуулагдана. Өөрой совхозой түбтэ нээгдэһэн СПТУ-гай Үдэшын филиалда дурсагдагша совхозой 25 хүн хүдэлмэриһөө һаатангүй һуража, мэргэжэлэй үнэмшэлгэнүүдые абаһан. Мүнөө тэдэнэр совхозойнгоо үйлэдбэридэ яһала һайнаар хүдэлжэ байнхай.

В. КЛОЧИХИН.

...ТЬ-ОРДЫН ҺОНИН

АЖАЛША БҮЛЭ

Арсен БАДИЕВ

ОЧЕРК

...р хуушан нүхэртэйгөө ...һан байнаб. Гайхамаар ...ха һэм. Урданшье ...тэ бэшэ уулзаг- ... лэ энэ тэрэ юумэ ...дэг һэмди. Мэдэ- ...най өөр тухай- ... мэдэгшэ һэн гү ... һайниие даб дээ- ...сүү. Зарим хүнүүд ...гүй, шууюур-шааюур ...дэ заримашуулынь ...дуугай зантай ...хүү хүнүүдые манай «Хүйтэн шуһатай даа».—гэжэ хэлсэдэг. ...дахин уулзаа һэм ...ашье, хуушан нүхэр ...һайнаар мэдээгүй ... таряашанай бүлэ ...тэй гээшэнь. Атаар- ...дэ нэгэ хоногой ... оройдоо ойлгоо-

... Хареты гэжэ буряад ...һудаг. Волгинск тос- ... Харетын хажуу талада ... мүнөө эдэ тосхонууд ... түб үйлсэнүүдынь нэ- ...һубарина. Табан хана- ... үйлсын захада дэнхы- ...онь сарай, амбаар, ... үбэлжэдэг жаахан ...һэлээд табигдаһан ... хаанашьеб, хашаа- ...яжка нохой һоб-һаб ...тосхон...» Хоёр тосхо- ...һаа хойшо иигэжэ нэрлүүлхээ болёо. Ямар хадаа Волгинск гэжэ нэрлүүлһэн байгааб, удха узуурынь хаанаһааб, һонирхоод үзэхэдэ яахаб.

...1912 он. Волго мүрэнэй эрье шадар һууһан хэдэн арбаад татар айл жаргалта байдал бэдэрэн, аяар холын Сибирь мордобо. Сэбдэг шэмэрүүн намар һэн. Холын харгы замда эсэһэн тэдэ айлнууд зуурандаа Хареты гэжэ буряад тосхонһоо холо бэшэ, ой соо отогуудые түхеэрээд, хоног үдэрөө үнжөөд, үглөө нүгөөдэрһөө аян замаа саашадань үргэлжэлүүлхэ гэһэн һаналтайгаар тогтоһон юм. Үдэр хоногууд ходоржол байгаа бэлэй. Саашадахи байдал һуудалынь амар заяа үзүүлбэгүй. Хүн бүхэндэнь өөрын гэр, өөрын утаа гуламта хэрэгтэй. Яахаб, юу хэхэб? Хаанашье ошоо хадань, мэнхэн лэ тиимэрхүү үзэгдэл. Тогтоһон газартаа гэр байра түхеэрхэһөө ондоо арга үгы хэбэртэй.

Хурса хюрөөгэй шааяан, булад һүхын ханхинаан һүни үдэргүй ойн оройгоор сууряатаба. Урдань һоб һонор байһан ойн модод, унтаха нойроо мартаһандал, уянгата гоё дуунуудые шагнан гунхарба. Ажалша бэрхэ эрэшүүлэй дунда бултанһаа үндэр нюргатай хүдэр томо бэетэй, мүндүү шэрхи хүбүүн бии һэн. Энэмнай Егор Рыцев байба. Тэрэ мүн лэ гэр барижа эхилһэн байгаа.

— Волгын эрьеһээбди. Уфа хотоһообди. Зол жаргал бэдэржэ ерээбди,—гээд һонюуша нютагайхидта тэдэнэр хэлэгшэ һэн.

Бэрхэшээлһээ айдаггүй балсан та гарнуудай ашаар булантай гэрнүүд олошоржо, Волгинск гэжэ заахан тосхон тобхойн бодобо.

Хоёр жэл үнгэрөөд байхада империалис дайн эхилжэ, Егор Рыцев Эсэгэ ороноо хамгаалхаяа баруунай фронт мордоо бэлэй.

— Ванюшкыемни һайнаар лэ хараад байгаарайт,—гэжэ ууган хүбүүгээ эсэгэ ёһоор таалан байхадаа, Егор захиба.—Хэрбээ гэдэргээ бусаагүй һаам, хайшаашье бү ошоорой. Уфада ошоһоной хэрэггүй. Ванюшкам эндэ түрөө юм, жаргалынь эндэл байха.

Арбан зургаан ондо шархатаһан Рыцев гэртээ, шэнэ нютаг Сибирьтээ бусажа ерээ һэн.

• • •

Граждан дайнай утаа манан дэгдэжэ, амгалан тайбан байдал Ангарай хээрэ талаар налайба. Хорото муухай сагаантан зада һамна сохигдоод, һүүлшынь үлэгдэлнүүд хилын саагуур хоргодсоһон байха. Саашадаа юугээ хэхэб, яахаб? Иимэ асуудалнууд нютагай түрүү хүбүүдые амар һуулгабагүй.

Гушаад оной үе барагаар хамтын ажахынуудые эмхидхэхэ хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрбэ. Үгытэй ядуу Егор Рыцев энэ хэрэгтэ шударгы эдэбхитэнэй нэгэниинь байгаа бэлэй. Нютагтаа эмхидхэгдэжэ байһан «Красная Волга» гэжэ артельдэ оролсоһон юм. Хэнээ түрүүлэгшээр һунгахаб? Шэнэ ажалые хүтэлбэрилхэ гээшэмнай бэлэн хэрэг бэшэ ааб даа. Дүй дүршэл гэжэ байхагүй. Ажахы һайнаар мэдэдэг, нютагайхидайнгаа дунда хүндэтэй байһандаа Егор Рыцев уданшьегүй колхозой түрүүлэгшээр һунгагдаба.

Дүрбэ-табаад жэлэй үнгэрөөд байхада «Красные Хареты» гэһэн хүршэ буряад колхозтойгоо нэгэдэоэд. Иимэ баяраа тэмдэглэхэ гэжэ хоёр нютагайхид аяар үглөөнһөө клубтаа олоороо сугларба... Тэмдэглэлшье тиигээд үнгэржэ байгаа гэлэй. Хүлгэжэ байһан хүнүүдэй гэнтэ һэр-мэр гэлдээд, газаашаа түрисэлдэн гүйлдэшэхэдэнь юушье болоһыень даб дээрэ ойлгомоор бэшэ байба. Анхаралтайгаар шагнан гэһэнь, тосхоной ара талаар нэгэ танигдаагүй юумэн жэгтэй гоёор таршагана таршаганаһаар дүтэлэн ерэбэ. Хүнүүд урдаһаань аһан хабаараа гүйлдэшэбэ. Гайха, тагна! Энэмнай ихэдээ юун гээшэб?! Урда хойнонь харагдаа үзэгдөөгүй юумэл.

Аймагай центрһээ колёсно тракторнуудые жолоодожо асарһан Колька Фролов, Алеха Николаев гэгшэд зоной хоорондуур сэхэ гараад, клуб тээшэ түргэн харайлгаба. Хүнүүд хойноһоонь унды-һунды һасхарба. Клубай газаа байлгамсаарнь, тэдэнэр тракторнуудай алишье талаһаа шагаан шарбан харака, угаа ехээр гайхаһан хэбэртэй, өөһэд хоорондоо гүбэр-шэбэр гэлдэнэ, тракторист хүбүүдээ «огторгойдо» хүрэтэр магтана, эзм мүрыень ташана, эльбэнэ далбана. Анхан морин анзаһаар газараа элдэжэ байһан үгытэй ядуу таряашад түрүүшынхеэ трактор харахадаа хүхеэ, сошордоо ха юм.

— Иван, юунэйхии амаа ангайсараа хараад байнаш, атаархаа гүш?—гэжэ Егор Васильевич хүбүүнэйнгээ шэхэндэ һэмээхэнээр шэбэнээдхинэ. — Энэшни морин жатка бэшэл, трактор шуу.

Омооржо, дүжэржэ байһан Иван эсэгынгээ хэлэгшые ойлгонгүй үнгэрбэ. Нэгэн гэхэдээ, сошордоһон хүнүүдэй түрисэлдөө хараад, миһэрэн энеэнэ, үгыш хадаа тракторай хоолойгоор сахаригтан гаража байһан хүхэ утаа хаража угаа ехээр һонирхоно, гайхана. Гэбэшье эсэгынгээ саашань хэлэһые шэхэнэйнгээ мүнгөөрһэндэ халта хабшуулһан байгаа: «Дуратай хадаа шишье жолоодожо һурахаш, хүнэй шадахагүй юумэн байдаггүй юм».

«Хүнэй [illegible] хумэн байдаггүй...» Абын хэлэһэн үгэнүүд хүбүүнэй һанаан бодолые дууһан эзэлбэ. Яахабши даа, эрэ хүн зориһондоо, Иван Егорович тиихэдэ бригадираар ажалладаг байгаа. Тракторист болохоб гэһэн зорилгонь үдэрэй һанаан, һүниин зүүдэн шэнги, амар заяа үзүүлхөө болибо. «Намһаа ямар бригадир гаралайб даа. Колька Алеха хоёр үнэхөөроо бэлигтэй бэрхэ хүбүүд байна, трактор жолоодожо түргэн һураа. Ай даа, түрүүлэгшэ табиха гү даа.. Табяа һаань, һайнаар һураад ерэхэ һэм».

Хабар тээшэ колхозой түрүүлэгшые арай гэжэ үгэ хүүртээ Иван оруулаад, хуушан ажалһаа мултаржа, прицепщигээр ажаллаха болобо. Тииһээр яаһаар дулаан хабарнай налайжа, тарилгын хаһа ерэшоо даа. Унтаха нойршье дэгдэнхэй. Дуратай машинынгаа хажууһаа алхамшье холо ошонгүй, аха нүхэрэйнгөө ажалые анхаралтайгаар шэнжэлхэһээ гадна, арга хаба соогоо хамһалсаха гэжэ оролдобо. Трактор жолоодоод туршахам гэжэ нэгэтэ хандахадань, тракторист урдаһаань шэрүүншэгээр хараад:

— Томоотойхон, оройдоо долоон үдэр ажаллажа үрдеэгүй аад, трактор жолоодохом гэхэшни юунэйхиб? Хаана тракторыем хүнтэрүүлнэб гэжэ шамда үгэхэбиб? Үгы, тиимэ бэлэн юумэн байдаггүй!—гэжэ дуугарба.

Тиигэбэшье Иван Егорович зориһондоо хүрөө һэн. Халаанайнгаа һүүлээр трактористнь бүхөөр унташаһан байгаа. Тинхэ һамбаандань Иван трактораа һэмээхэнээр заводиидлаад, үлөөд байһан загуунаа хахалаад үрдибэ.

— Байза, энэмнай ихэдээ хайшаа юм гээшэб? Удаан унтаһан байбалтайб. Унтаагүй һаа, тугаархи загуунаа мүнөө болотор халаад дүүргэхэ һэм. Халаг даа, уһан нойр байналби даа,—гэжэ трактористынгаа бэедээ гомдонгёор гэмэр гутар гэхэдэнь, Иван тодон абаад, иигэжэ хэлээ һэн:

— Тугаархи загуумнай үнинэй хахалагдаад байна. Хүлисэгты, тракторнай ягаашьегүй. Таанар дэмы намда найдаагүй ёһотойт...

Трактористнь гайхаһандаа дуу шуушье гарабагүй, харин нюдөө түб түхэреэн болгоод, урдаһаань шэртэн зогсобо. Уур сухалайнгаа нэгэ бага мэнэржэ эхилхэлээр, полиин захада байһан трактор тээшээ һэг-дуг алхалба. Хойноһоонь Иван мүн баһа гэшхэлэлдэбэ. Трактораа түргэн шалгажархёод, хахалһан газарайнь шанарые шалгажа оробо. Ямаршье гэм олдобогүй. Иишэ тиишээ нэгэ хэды ябасагааһанай һүүлээр тугаархи уур сухалаа тараажа, Иванда дүтэлэн ерээд, миһэрэн энеэбхилжэ хэлэбэ:

— Гоёор лэ хахалаа байнаш. Ёһоорхон тракторист болохо хүнши. Ганса би мэдээб гэжэ ябахада муу хаш гэжэ һанагшаб. Аха нүхэдөөрөө зүбшэлдэжэ ябаха хэрэгтэй.

* * *

1937 оной сэбдэг хүйтэн үбэл. Тэрэ үбэл нютагайхидынь Иван Рыцевые трактористын курсада эльгээбэ. Һуралсалай үдэрнүүд. Баһа бэрхэшээлтэй даа. Ухаа мэдэрэлынь багадана. Шүдөө зуугаад, хамсыгаа шуугаад оролсобол, дабагдаагүй бэрхэшээлнүүд байдаг аал? Үгы ааб даа. Түрүүшын бэрхэшээлнүүд дабагдажа һуралсалайнь саашадахи харгы эли тодоор ялагба. Хаа-яа гэртээ ерээд, хүбүүгээ эрхэлүүлээд ошогшо бэлэй.

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта).

УСТЬ-ОРДЫН ҺОНИН

Арсен БАДИЕВ

АЖАЛША БҮЛЭ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 3-дахи нюурта).

Хабартаа бүхы шалгалтаяа эрхимээр үгөөд, трактористын дипломтой болоһон Иван Егорович хуушан «колёсно» трактораа зуурандаа, МТС дээрэ, өөрөө заһабарилаад, түрэл нютагаа таршагануулһаар ерээ һэн.

Саг гээшэмнай түргэнөөр лэ үнгэрдэг байна. Хабарай үнгэрхэдэ—нажар, нажарай үнгэрхэдэ— намар. Баһа ургаса хуряалган. Таряан унасатай даа. Дэлгэр тэнюун таряалан дундуур морин жатка бэшэ, комбайн зүдхэһэн трактор тамарна. Түрүүшын комбайнернуудай нэгэн нүхэр Галасов хадаа «Коммунар» комбайн жолоодожо, Иван Егоровичтой хамта ажаллаа.

— Тиихэдэ бүхы машинанууднай угаа һайнаар хүдэлэгшэ һэн,— гэжэ Иван Егорович саашань хөөрэнэ.—Нэмээгээд хэлэбэл, унаһан малгайгаа абаха туха сүлөөгүй ажаллагша һэмди. Даагаад ябаһан машинаяа амин голтойгоо адляар гамнагша һэмди.

Иван Егорович ойро зуура абяагүй һууна. Тиигээд хоншуухан набшаһан тамхияа орёогоод, тухатай зохидоор тамхилна.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо хэдэн жэл үнгэрөө даа. Иван Егорович Рыцев үшөө тиихэдэ, колхозойнгоо уужам үргэн талаар түрүүшын трактор жолоодон ябахадаа, түмэр хүлэгүүдэй тэнсэлгүй ехэ хүсэтэйе, ажахыда олиггүй ехэ туһатайе ойлгоһон байгаа.

Хүн бүхэнэй урда ульгам бэлэн харгы һолонготожо байдаггүй. Онсо өөрын бэрхэшээлнүүдые үгсэн дабан гараад, һанаа амараар сээжээрээ дүүрэн агаар амилан гэхэдэш, үшөө саашадахи харгышни элдэбын намагта газараар хотирон һуняатадаг.

Октябриин һайндэрэй һүүлээр байра саһан малгайлан орожо байһан аад, гэнтэ хаанаһаашьеб хии хара һалхин буугаад, тэрэ зөөлэн саһан эндэ тэндэ үлеэгдэн соохорлошоо һэн. Һүүлшын үдэрнүүдтэ огторгойшье сэнхыгээд, шэхэ, хасар жэм-жэм шэмхэмэ жабар голоор тооһогүй хатардаг болобо.

Намарай шэрүүн үглөө һэн. Айл тиргэн үшөө үргэһэ нойрһоо һэрээгүй хэбэртэй. Иван Егорович колхозой конторо тээшэ яаруу гэшхэлнэ. «Юундэ намай энэ хара үглөөгүүр түрүүлэгшэ дуудаа гээшэб? Хүйтэржэ байһанһаа ондоо ажалда эльгээхэеэ һанаа гү? Үгыш һаа тракторaар үбһэ зөөжэ эхилэ гэхэеэ һанаа. Энээн тухай бригадиртаашье хэлээ һаа, хүрэхэ байгаа бэшэ гү? Бү мэдэе»,—гэжэ бодожо ябатараа конторын хажууда хүрэһэнөөшье мэдэбэгүй.

— Ши, Иван, МТС ошоо һаа яахабши, аа? Тэндэ комбайнернуудай курс нээгдээ. Һураха гэһэн сооһь һуралсаад гарабал, хэнһээшье дутуугүй комбайнер болохо һэнш,—гэжэ түрүүлэгшэ хэлэбэ.

Иван бүри арсабагүй. «Зай, ошуужаб»,—гэжэ зүбшөөбэ. Гэртээ бусажа ябахадаа иигэжэ бодобо: «Байза, Елеэмни юун гэжэ хэлэхэб? Зунай үедэ үглөөнһөө үдэшэ болотор поли дээрэ һаатанаб, үбэлынь курсада һуралсанаб. Гэр бүлэмни юун гэжэ һанахаб? Заал һаа һамгантайгаа зүбшэхэ ёһотойб».

— Залуу байһан сагтаа һураха хэрэгтэй. Гэртэхин тухайгаа һанаанда бү абта. Бидэшни арга шадалаараа байхабди,—гэжэ һамганиинь хэлэбэ.

Курса дүүргэһэнэйнь һүүлдэ, гурба-дүрбэн хуряалгын үнгэрөөд байхада, Иван Егоровичто «Сталинец-6» комбайн зууршалагдаба. Тиихэдэ тэрэ машинамнай түрүүшынхеэ ерээд байгаа. «Орёо оньһотой, түбэгтэй машина хаш. Урагшаа ябаагүй аад, эбдэржэ һандаржа байдаг»,—гэжэ олонхид хэлсэбэ.

— Туршаад узыш даа, Иван Егорович. Элдэбын хуурмаг үгэнүүдтэ үнэншэжэ ябаһанайш дэмыл,—гээд МТС-эй ахалагша механик Михайлюк һалабагүй.

Иван Егорович шэнэ машинатай танилсаха гэжэ шуналтайгаар оролдобо. «Завод муу машина гаргаагүй ёһотой, заал һаа туршаха байна. Ойлгогдоогүй оньһонуудынь таагдана бээз»,—гэһэн бодол досооһоонь гарабагүй. Түрүүшээр үнэхөөрөөшье бэрхэшээлнүүд тохёолдобо. Орооһоной нойтон һолоомо барабандань хүрмэлдөөд лэ, хахажа һалабагүй. «Хуушан «Коммунартайгаа» юунэйхиие хахасаа бэлэйбиб даа»,—гэжэ халаглабашье, забхайрһан машиныгаа шалтагаае олохол гэжэ оролдобо. Нилээд удаан соо носолдоо бэлэй. Тиигэжэ һүүлэй һүүлдэ шалтагааниинь олдоһон байгаа. Барабан ба нэгэдэхи битерэй хоорондохи забһарай уйтаншаг байһанһаа орооһоной һолоомо хүдэлмэриинь узелнуудые хүрмэдэг байба. Һолоомо угтаад абадаг щитогые нэгэ бага тайрахалаарнь, комбайн хүнхинэһөөр ажаллажа ороо бэлэй.

Хойто жэлдэнь нэгэ һонирхолтой ушарал тохёолдоһон юм. Ургаса хуряалгада туһалхаяа ерэһэн Кубаниин комбайнернуудай заримань Алайрай аймагай «Страна Советов» колхоздо эльгээгдэбэ. Сибириин баян ургасые урда хойнонь хуряалсажа үзөөгүй Морозов гэжэ залуу механизатор бэеэ магтан һайрхаба.

— Таанар, сибирэйхид, мүнөө болотор таряагаа хуряажа шададаггүй байнат. Бидэ таанарые һургахал байхабди.

Рыцев Морозов хоёр сугтаа нэгэ поли дээрэ ажаллаха болобо. «Кубаниин мэдээжэ комбайнертай хаанаһаа би зэргэлжэ шадахабиб»,—гэһэн сэхэ һаналтайгаар Иван Егорович үнөөхиеэ урдаа оруулаадхина. Тэрэнь зуугаад метр ябажа үрдеэгүй аад, бүхы агрегадаа зогсоогоод, комбайнаа хэды дахин тойроһоной удаа барабанаа сэбэрлээд, урагшаа ябан гэхэдээ дахин байгаадхина. Нүхэрэйнгөө тухашаржа, һалиржа байха һамбаандань Иван Егорович һэмээхэнээр урдань ороод, мүн лэ ажаллажа ябаһан зангаараа саашалба. Үдэрэй тэн болоод байхада Морозов нүхэрынь хажуудань ерээд:

— Хайшаншье гэхэ аргамгүй болоод байна. Али танай таряан ондоо юм гү? Яаха гээшэбиб? Хэлыт даа,—гэжэ зүбшэл эрин хандаба.

«Горхо үзөөгүй аад, гуталаа тайлахада ямар бэ?»—гэһэн бодолтойгоор урдаһаань шэртэн харахатайгаа хамта, халта миһэд энеэгээд, хойноһоом яба гэһэн тэмдэг толгойгоороо зангаад, өөрынгөө агрегат тээшэ түргэн гэшхэлбэ.

Минии комбайн мүн баһа тиимэрхүүгээр забхайрһан юм гэжэ ойлгуулхатайгаа хамта, Иван Егорович бүхы нюусаяа айлшан нүхэртөө нээһэн байгаа. Морозов мүн лэ Иван Егоровичой хэлэгшээр һолоомо угтаад абадаг щитогоо тайраад, хуряалгын дүүрэтэр бүри һаадгүйгөөр ажаллаа бэлэй.

— Иван Егорович, һайн бэлэйт. Мэдээгүйгөө ойлгооб. Таанарай дүй дүршэлһөө бага бэшээр хүртөө гээшэб. Энээн тухайгаа нютагайнгаа хүбүүдтэ хэлэхэб,—гэжэ айлшан нүхэрынь нютагаа бусахынгаа урда тээ баяраа хүргөө һэн.

* * *

Алтан шаргал наран бооринн саагуур хоргодоод, үдэшын һэрюун һэбшээн дулааханаар һэб-һаб үлеэнэ. Иван Егоровичтой уулзаха гэһэн һаналтай иишэ ерэһэн хадаа колхозой механик Федор Сыртлаковтой боро хараанай урда тээ кузница харайлган ерэбэбди. Иван Егорович бүри туха сүлөөгүй хэбэртэй. Түргэн дунда мэндэ амараа хэлэжэрхёод, элдэбын юумэнүүдые иигээд тиигээдшье хэмжүүрдэнэ, һэльбээд һэдхээдшье табина, шагаана шарбана, энэ тэрэ шүрэбүүдээ үшөө дахин шангадхана.

Хоёр долоон хоногой үнгэрөөд байхада областной газетэдэ Иван Егоровичой бэшэг толилогдобо. Хайшан гээд комбайнаа һэльбэн түхеэрээд, аргаар таряа сабшаха арга шадалтай болоһоноо мэдүүлхэтэйгээ хамта, тус арга үргэнөөр хэрэглэе гэһэн уряатайгаар областиин бүхы механизаторнуудта хандаһан байгаа. Тэрэ һэльбэлтын һүүлээр таряанайнь валканууд комбайнын урдахи моөрэй баруун талаар унадаг болобо. Халаан бүрэ 42—56,8 га таряа сабшаад унагааха гээшэмнай онтохон таабари бэшэ болоһон юм.

Уданшьегүй тэрэнэй шэнэ арга область дотор үргэнөөр дэлгэрһэн байна.

* * *

1954 оной хабар. Һүүлшын саһан хайлажа, салим һайрамууд газарта шэнгэжэ, үерлэн байһан гол мүрэнүүдшье эрье хударaа хорголжо, даруу номгоноор шолшорон урдаба.

Кукуруза. Полиин хатан. Тиихэдээ энэмнай ямар ургамал гээшэб гэжэ Хареты нютагайхид гайхалдаба. «Халуун оронһоо ерэһэн айлшамнай манай Сибирьтэ ургажа шадахагүй. Сагаа миин лэ эльгээһэнэй дэмы хаш»,—гэжэ заримашуул бодолгогүйгөөр дуугаралдаба.

Хайшан гэжэ тарихаб? Тиимэ сеялкэшье байхагүй. Гараараа тарихаһаа ондоо арга олдобогүй.

— Юунэйхии дэмы зобоноо даа. Мэнхэн ургахагүйл, хүлдөөд хосорхол. Туһалхаяа ерэһэн үхибүүд, һамгадые бү зобоогыт даа,—гэжэ байгаад залхуураашадшье бии бэлэй.

Тэрэ зун кукуруза хосороо һэн ха.

Сэбдэг үбэлэй гэгээн үдэр. Иван Егорович колхозой түрүүлэгшын таһалга соо. Нүхэр Тапхаров ойро зуураа абяагүй һууһанай һүүлээр тэрээндэ иигэжэ хандана:

— Егорыч, юун гэжэ һананат, кукурузын үрэһэ зөөлгэжэ болохогүй гү даа? Баһа хосороо һаань, миин лэ гарза гай татаха байнабди. Яаха хээхэб? Ойлгон ядаад һуунаб...

— Филипп Ефграфович, би танай юу хэлэхэеэ байһые таажал һуунаб. Нёдондо хосороо хадаа мүнөө жэлдэ ургаха. Би гансаараа юушье хэжэ бүтээхэгүйб. Звено эмхидхэбэл угаа һайн байгаа даа. Кукурузын сеялкэ олоо һаа, муу бэшэ һэн.

Орой үдэшэшье, хара эртэ үглөөгүүршье хара—Иван Егорович кузницын газаа хүдэлжэ байха. Эбдэрхэй хуушан сеялкые кукурузын болгохо гэжэ носолдоно. Сеялкээ түхеэржэ байха забһартаа дааһан газараа эрьеэд ерэнэ. Али нэгэ угаа сэнтэй юумэ үгы болгоһондол, һаяар гэдэжэ байһан газар дээгүүрээ иишэ тиишээ ябасагааха зуураа, эндэ тэндэ бүгтыгөөд лэ абана, хара шорой альган соогоо эльбээд үзэнэ.

Май һарын дунгяахан үглөө. Кукуруза тарилгын түрүүшын үдэр. Хэмжүүрэй утаһые полиин нэгэ захаһаа нүгөөдэ захадань абаашаха, асархаһаа гадна, урдань үзэгдөө харагдаагүй машинын оньһон үшөө һайса таагдаагүй, байһаар, энэмни яана хээнэб гэжэ алхам бүридөө айжа ябахаар һэн ха. Гэбэшье тарилга хаһа сагтаа үнгэргэгдэбэ.

Кукурузынгаа үрэһые газарта хэбэл дүүрээ бэшэ, харин саашадахи гарасань ямар байхаб гэһэн бодол тэрэниие нилээдгүйхэн зобообо. Тээ хожомынь, тоотойхон үдэрнүүдэй үнгэрөөд байхада, Иван Егорович участок дээрээ ходо ерэдэг болобо. Хэдэн олон нүхэ малтажа обооргоод, пэсхыжэ эхилһэн кукурузын үрэһэнүүд хүлдөөгүй аабза гээд лэ шалгана ха юм. Уданшьегүй кукурузын талмай жэгдэ һайнаар ногооржо эхилбэ.

Эртын хюруу гэжэ аюултай юумэн бии. «Байһаар кукурузамнай хюрууда сохюулна гү?» Гэбэшье хюруу унаагүй ургамал һүни үдэрөөр үндыжэ, уданшьегүй минеральна тэжээл абаад, зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэгдэбэ.

Зулгы гоё дунгяахан зунай һүүлшын һара. Ногоон тужа үдэр бүри үндыжэ, шүүһэ шэмэеэ хүсэн һагсайба. Бүтүүхэй, Хареты гэһэн газарнуудта кукуруза һуга суу ургаба. Эмээлтэй морёор зосоонь ороһон хүн бүри харагдагшагүй бэлэй.

Тэрэ жэлдэ Иван Егоровичой звено га бүхэнһөө 700—840 центнер ногоон набшаһа абахаһаа гадна, арбаад тонно багтай буурсагуудые суглуулжа шадаба. Кукурузаяа хуряажа дүүргэһээр Иван Егорович таряа хуряалгада хам оролсобо.

1956 оной январиин үдэрнүүд мартагдамаар бэшэ һэн. Нютагтань угаа ехэ һонирхолтой, зүрхэ сэдьхэл баясуулма үгэ зугаа сахилгаан мэтэ тараба. Юуб гэхэдэ, Иван Егорович Социалис Ажалай Герой болоһон байгаа.

* * *

Елена Семеновна, Иван Егоровичой һамган, орон дээрэ хэбтэнэ. Нэгэ бага үбшэрхөө ха. Бэеынгээ муу байһые мэдүүлхэгүй гэжэ оролдоно. Иван Егорович оронойнь хажууда лаб һуугаад, эм домоо хэрэглэхэ үедэнь туһална.

Наһан ажал хоёрнай хүнэй бэе тамирта өөрын лэ толбо орхидог байна. Елена Семеновнае, энэ юрын эхэнэрые, би хара багаһаа танидагби. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ колхозойнгоо таряа татахаяа тэнгэриин үдэр бүри тээрмэдэ ерэгшэ һэн. Ямарханшье бата бэхи эрэшүүлһээ дутуугүйгөөр ажаллагша бэлэй. Тиихэдэ минии эсэгэ тээрмэшэнээр ажалладаг байгаа. Энэ эхэнэрэй томо томо хүүлинүүдые эмээл дээрээ ашаад, тээрмын эгээ дээдэ дабхарта назаагүй зөөдэг байһыень хараад гайхагша һэм.

Дуратай ханиингаа урдаһаа һанаа алдангяар хараад һууһан Иван Егорович байд гээд лэ тархи гэзэгэ маажаад абана. Шарай зүһөө гээһэн Елена Семеновна манай урдаһаа зөөлэхэнөөр хараад, даруухан аягтайгаар иигэжэ хэлэнэ.

— Би үсэгэлдэр подтоварнигта һамгадуудаар ажаллажа байһаар угаа яраа һэмби. Тээрмэдэ абаашаха шэниисэ сэбэрлэжэ, дүүргэхэл гээ бэзэбди даа. Мүнөө болоод байхада... Халаг, бэемни хосороод байна даа. Теэд хамаагүй. Уданшьегүй заларна бэзэб...

Иван Егоровичой бүлэ бага бэшэ даа. Табан хүбүүн, нэгэ басаган байха. Ууган Володя гэжэ хүбүүниинь гэр бүлэтэй болоһон, гэртэхинээ яһала баясуулһан байха.

Энэ тэрые шашалдажа һуутарнай шанагдахаар табигдаһан сай бусалаад, тэрэл гэһээр сайлажа орободи. Хүдөөгэй сай гоё даа Гарай угаабари мэтэ бүдүүн халааша, дабһалһан капуста, гахайн гадар, мед гэхэ мэтэ хуу бии.

Тиигэжэ һуутарнай үхибүүнэй уйлаха абяан гэнтэ дуулдаба. Иван Егорович һуха харайжа ошоод, аша хүбүүгээ тэбэрин ерэхэтэйгээ хамта:

— Ашаяа харaһаар үнинэйб, гушаяа хараха сагни дүтэлөөл ха. Энэмни баабайдаал адли механизатор болохо даа,—гээд, уйлажа байһан ашаяа һамааргаан, гэр соогуураа ябасагааба.

— Ойлгоһонтнай ганса механизатор байгшаб. Ондоо мэргэжэл үгы юм гү?—гэжэ бэринь дура гүйдэнгээр тодон хэлэнэ.

— Гайха, механизатор муу гэжэ гү? Механизатор болог,—гээд Иван Егорович аша хүбүүгээ дээрэ үргэнэ.

Иван Егорович анханһаа өөрынгөө мэргэжэлые һайн мэдэдэг, тэрээндэ дуратай юм. Тиимэһээ хүбүүдээ энэ мэргэжэлдэ һургаха гэжэ оролдодог. Владимир Виталий хоёрынь хүдөө ажахын училищи дүүргээд, мүнөө үргэн профилиин механизаторнууд болонхой. Николайнь тракторист байһан аад, мүнөө шофероор хүдэлнэ.

Заримдаа Рыцевэй бүлэ ургаса хуряалгада бултадаа гаража, хоёр агрегат хангадаг байна.

Гурбадахи жэлээ Иван Егорович Володитойгоо кукуруза тарилга дээрэ ажаллана. Урдань таряа хадалга дээрэ хоюулан мүрысэгшэ бэлэй. Заримдаа хүбүүниинь эсэгээ ахигша һэн ха. «Эх даа, хүбүүдни ёһотой механизаторнууд боложо байна!»—гэжэ һанахадаа Иван Егорович сэдьхэлээ баясан, урмашан ябадаг даа.

* * *

Рыцев нүхэртэйгөө тиигээд хахасабаб даа. Ямар жэгтэй һайхан бүлэ гээшэб, үнэхөөрөө ажалша бэрхэ хүнүүд байна. Угаа һонирхолтой ном уншаад байһандал һанагдана. Ном соом тэрэнэй бүхы ажабайдал, зүрхэнэйнь сохисо, сэгээн гоё сэдьхэл һанааниинь, эрмэлзэл зорилгонь гэрэлтэн һаргажа байна хаяа гэжэ хэлэхэб.

Ородһоо М. ОСОДОЕВ буряадшалба.

ГУСИНООЗЕРСК. Эндэхи ГРЭС-эй барилгашад ажалшадай ажаһууха гэрнүүдые ... жо байнхай. Тэрэнь энергетигүүдэй тосхон гэжэ нэрлэгдэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилгын талмай дээрэ.

Ф. МОРЕН...

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО

ХИЛЫН СААНАҺАА

Патриодуудай амжалта

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тушаалнуудые даажа байһан сэрэгүүдтэ сохилтонуудые хэжэл байһаар. Биньлонг провинциин захиргаанай центрһээ баруун-хойшоо 5 километртэ байһан американ подразделениие августын 25-най һүни патриодууд добтолоо. Дайсанай 150 шахуу солдат хүлһөө буулгагдаһан байна. Мүн лэ энэ провинцида захиргаанай центрһээ урдуур ябаһан харуулай сэрэгүүдые патриодууд мүн лэ добтолжо, 6 сэрэгэй ашаанай машиные гэмтээгээ.

Куангнам провинцида патриодууд августын 25-да 5 американ самолёт буудажа унагаагаа, дайсанай олон тоото солдадуудые усадхаа.

Августын 18-һаа 27 хүрэтэр Контум-Зялай шадар болоһон байлдаануудай үедэ патриодууд дайсанай 100 шахуу солдадые, тэрэ тоодо 60 гаран американецые усадхаа. 14 сэрэгэй ашаанай машина гарһаань гаргаа.

ЙАР-ай шэнэ правительство

КАИР. (ТАСС). Йеменэй Арабуудай Республикын шэнэ правительствые Абдалла Аль-Куршуми байгуулаа гээд Санын радио мэдээсэнэ. Тэрэнэй составта урда тээнь министрнүүдэй тушаалнуудые даажа байһан хүнүүд ороо.

Шэнэ премьер-министр, эрдэмэйнгээ талаар инженер, урда тээнь зам харилсаанай министрэй тушаал даадаг байгаа. Премьер-министрэй орлогшонор: Яхья Джагман (оронойгадаадын харилсаанай хэрэгүүд тэрээндэ даалгагданхай); Абдель Салям Сабра (дотоодын хэрэгүүдые эрхилдэг); Али Сейф Аль-Хауляни (оборонын асуудал эрхилдэг) ба Ахмед Абдо Саид (финансые эрхилдэг) томилогдоо.

Хасан Аль-Амриин толгойлдог ЙАР-ай урдын правительство июлиин 9-дэ тушаалһаа бууһан юм.

Ливидэхи байдал

КАИР. (ТАСС). Триполи, Бенгази болон Ливиин бусад городуудтахи байдал эндэ абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, урдынгаа хэмдэ орожо байнхай. Революционно соведэй шиидхэбэреэр харуулай табигдадаг саг сентябриин 2-һоо хороогдоо. Республикые дэмжэһэн демонстраци Триполидо болоо.

Ливидэ болоһон һүүлшын ушарнуудта Каирай хэблэл ехэ анхарал хандуулна. Триполи ба Бенгазиһаа өөһэдынгөө корреспондентнүүдэй дамжуулһан мэдээсэлнүүдые газетэнүүд толилно. «Ливидэхи революционно засаг орон доторхи байдалые хүсэдөөр хиналтадаа абанхай» гээд «Аль-Ахбар» газетэ онсолон тэмдэглэнэ. Гүрэнэй урбалтын сентябриин 1-дэ болоһон тушаа дэлгэрэнгыгээр бэшэхэдээ, «Сүлөөтэ офицернүүдэй» организацида ородог бүлэг сэрэгэй хүнүүд энэ урбалтые арбан жэлэй турша соо бэлдээ гээд газетэ тэмдэглэнэ.

ЛЕНИНИЗМ—ЯБУУЛГА ХЭХЭ ХҮТЭЛБ...

САНТЬЯГО. (ТАСС). Агуухэ Ленинэй байгуулһан дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэн бидэнэртэ, латиин америкынхидтэ, национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэхэ замыень гэрэлтүүлжэ үгэнэ. Советскэ Союзай амжалтанууд хадаа засагаа гартаа барижа байһан арадай юу туйлажа шадаха байһанай жэшээ боложо үгэнэ гээд Чилиин ехэ эрдэмтэдэй нэгэн Наука ба техникын талаар национальна шагналай түрүүшын лауреат, 86 наһатай профессор Алехандро Липшютц ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлээ.

Чилиинхид, бразилиинхид, перугэйхид, аргентинынхид олон юумээрэ хэлээ. Империализмын үе сагые Владимир Ильичтэ уялгатай гээд тэ... Ленинэй гүнзэгы... шэнжэлэлгэ, аграрна ... ба эб найрамдалай ... угаа ехэ сэсэн мэрг... лолго Латиин Амер... ябуулга хэхэ хүтэлб... нэ гээд А. Липшют...

Ленинэй нэрэ про... люциин, социализмы... һүлдэ тэмдэг, дэлхэй... билгаха һүлдэ тэмдэг ... тушаан болоһон ушар ... фессор онсолон тэмдэ... Ленинизмын туг доро... рикын оронуудтахи ... хүдэлөөн шэнэ, бүри ... раа. Латиин Америк... компартинууд—түбиин ... национальна бэеэ даа... түлөө тэмсэлшэдэй ... бии боложо бэхижэ...

Хорото ябуулганууд ургэлжэлүүлэгд...

АММАН. (ТАСС). Иордан мүрэнэй ... нугын хойто талын хубида Иордан армиин эзэлжэ байһан газарые сентябриин 3-най үглөөгүүр томо буунууд болон пулемёдуудаар буудажа, израиль сэрэгэйхид буудалдаа зогсооhо тухай хэлсээе дахяад эбдэбэ.

Израиль тала 20 минутын үнгэрөөд байхада шэнээр харата ааша гаргаа. Израилиин хоёр реактивна самолёт Иорданиин Адасия гэжэ һуурин газарта зэрлиг муухайгаар добтолоо. Агаарай дээрмэшэд энгэй хүн зониие пулемёдуудаар буудаа, гал шатаадаг бомбонуудые хаяа. Иорданиин зенитнэ артиллери добтологшодые буудажа, сухарин ошохыень баадхаһан байна.

* * *

БЕЙРУТ. (ТАСС). ... сэгтэ хүсэнүүд Ливан... баһа нэгэ зэзрхэг тур... хэбэ. Ливанай сэрэг... ниин түлөөлэгшын ... ёһоор, сентябриин 2-о... иль артиллери Аркуб... урда талын хубида) ... даа.

Ливанай сэрэгүүд ... дажа харюусаа. Бу... зэргын забһарлалгатай... үлүүтэй саг соо ... далгаһаа уламжалан, ... шейа-Фахар тосхон ... на. Тосхоной зоной ... хатаһан хүнүүд бии.

Аюултай харилсаан

КОПЕНГАГЕН. (ТАСС). Япон ба Баруун Германида американ сэрэгэй баазануудта химическэ ба бактериологическа буу зэбсэгүүдэй складуудай бии байһан ба эдэ зэбсэгүүдые хэрэглэхэ талаар США-гай командованиин түсэбүүд тухай мэдээсэлнүүд Даниин ... сухал ехээр хүргөө.

Дани НАТО-һаа ... абанги ба бэеэ даанх... хараа шугам бэелүүлх... эрилтэ ороной демокр... ниитэ хэнэ.

Нацизмын һэргэлгые һаату...

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Газаашалгые зайсуулха талаар, бага үндэһэ яһатаниие хамгаалха талаар ООН-ой подкомисси Генеральна Ассамблейн шиидхэбэриин ёһоор, Чилиин элитэ юрист А. Сант Крус гэгшын бэлдэһэн элидхэлэй проектые зүбшэжэ ороо.

Хэдэ хэдэн орондо шэнэ түхэлэй фашис партинууд ба организацинууд эдэбхитэй боложо байнхай. Тэрээнһээ гадна, фашизмын удамаршад уласхоорондын фашис эмхи байгуулаа. Тэрэнь 64 оронуудтахи 450 шахуу фашис организациие мүнөө нэгэдүүлнэ.

Элидхэлэй проектые ... сэлгын үедэ үгэ хэл... түлөөлэгшэ Ю. М. Ры... юристын хүдэлмэридэ ... үгэһэн байна.

Нацизмын һэргэлгэ... хэмжээнүүд тухай асу... тусгаар шухала удха ... лоо. Нацизмын али ... үзэгдэлгэдэ эсэргүү ... гол зорилгонуудай ... Ушарынь ООН нацизм... дэг гүрэнүүдэй органи... жо байгуулагдаһан юм ... легат онсолон тэмдэгл...

СЕНТЯБРЬДА УЛАРИЛ ЯМАР БАЙХАБ?

Мүнөө жэл республикымнай олохон аймагуудта хура бороон мүртэй ороогүй. Нажарай аяма халуун наранай элшэ үрэжэлтэ дайдыемнай горитойхоноор шатаагаа. Шииг нойтоной унаагүй дээрэһээ уһа голнууднай мүн лэ хубилалтада ороо. Урдань июль һара нилээд хура бороотой байгша һэн. Тиимэһээ гол мүрэн эрьеһээ халитараа үерлэдэг бэлэй. Харин энэ зундаа республикымнай уһа голнууд горитойхоноор шэргээ.

Август һара жэлэй ямаршье һаранууднаа үлүү ехэ хура бороотой байгаа гэжэ тэмдэглэхээр. Юуб гэхэдэ, энэ һара соо Буряадаймнай олонхи аймагуудта аяар 100—150 миллиметр шииг нойтон унаһан байна. Энэнь хахад жэлэй турашада республика доторнай ородог хура бороотой тэнтэй юм.

Теэд алтан намарай эхин сентябрь һара ямар байханиь гээшэб? Ургаса хуряалгын энэ халуун хаһада бороогүй, наратай дулаан үдэрнүүд болохо гү?

Энэ ябажа байгаа сентябриин сагай уларил урдахи жэлнүүдтэл адли наратай дулаан байхаар багсаагдана. Энэ үедэ агаарай дунда зэргын температура 5—8 градус дулаан, урда аймагуудаар 25—40 миллиметр, харин хойто аймагуудаарнь 50—60 миллиметр шииг нойтон унахаар хүлеэгдэнэ.

Урда аймагуудта сентябриин 7-һоо 16 хүрэтэр, мүн 27—28-най үдэрнүүдтэ бага зэргэ үүлэтэйшэг, зарим газарнуудаар хура бороон ороxo. Харин нүгөө үдэрнүүдтэнь хирэ хирэ үүлэтэй, шииг нойтон орохогүй, үглөөгүүрнь манатай байха. Баруун хайнаһаа секундын 3—7 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Тиихэдэ сентябриин 10—11-нэй үдэрнүүдтэ секундын 10—12 метр хүсэтэй шанга һалхин буухаар хүлеэгдэнэ.

Гадна энэ һарын түрүүшын хахадта һүниндөө 4—9 градус дулаан, саашаа болоходоо +2, —3 градус хүйтэрхэ. Үдэрынь 13—18 градус дулаан байха. Сентябриин 11-һээ 17 болотор агаарай температура доошолжо, +12, +7 градус болохоор багсаагдана.

Хойто аймагуудаар сентябриин түрүүшын табан хоногто, 17—25-най үдэрнүүдтэ, мүн һүүл багаарнь бага зэргэ үүлэтэйшэг, хура бороогүй, зарим газарта үглөөгүүр манатай байха. Харин нүгөөдэ сагтань хирэ хирэ үүлэтэйшэг, зарим нютагуудаар бороон ороxo. Һүүлшын табан хоногто хирмаг саһан унахаар хүлеэгдэнэ. Баруун тээһээ секундын 3—5 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Түрүүшын арбан хоногой дунда, һарын һүүлшэг тээ баруун хойноһоо секундын 10—12 метр хүсэтэйгөөр һалхилхаар багсаагдана.

Һарын түрүүшын хахадта һүниндөө 2—7 градус дулаан байха, харин хоёрдохи хахадтань 1 градус дулаанһаа 4 градус хүрэтэр хүйтэрхэ. Үдэрынь 11—16 градус дулаарха. 10—15-най үдэрнүүдтэ агаарайнь температура эрид доошолхо.

Н. АФОНИНА, Л. ГОНЧАРОВА.

ФРАНЦИ. Зүүн Пиреней департаментын таряашад Перпиньяна город шадарай харгы дээрэ 40 тонно помидор адхаа. Мүн нилээд ехэ хэмжээнэй овощ Дундада далай руу хаягдаһан байна. Һалхи шуурганай болоходо помидорнууд эрье руу шэдэгдэжэ, хүнэй уһанда ородог газарые муухай болгоо. Таряашадай байдал хүнгэдхэхэ хэмжээ абадаггүй засагаархидай политикада эсэргүү буруушаалгаяа өөһэдынгөө ургуулһан овощ худалдажа шадахаяа болиһон таряашад иигэжэ мэдүүлһэн байна бшуу.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Канэдэхи (Зүүн Пиреней департамент) уһанда ородог газарта.

КЕЙСТОНОЙ—ТАСС-ай фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Техническэ дэбжэлтэ ба ажахын шэнэ реформо» гэһэн түрүү бэшэг. Хүдөө ажахын шэнжэлэл. һү үйлэдбэрилгын асуудалаар А. Дериглазовай корреспонденци. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Маогой марксизмда харша үзэл суртал» гэһэн А. Серебряковой статья. В. Шелковниковой корреспонденци. «Байгалда болоһон уулзалга» гэһэн Г. Белоусовагай зурагаал.

Гурбадахи хуудаһанда: А. Серебряковой статьягай түгэсхэл. Редакцида ерэһэн бэшэгүүд. Хилын саанаһаа абтаһан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Үсэгэлдэр, мүнөөдэр, үглөөдэр» гэһэн ниитэ гаршаг доро нютаг нютагай һонин. Соносхолнууд.

ҺЭДЭЛГЭНҮҮД ХЭГДЭҺЭЭР

ТОКИО. (ТАСС). «Лямбда-4Т1» гэжэ дүрбэн шататай ракетэ туршажа үзэхын тулада Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ ба аэронавтикын талаар Токиогой университедэй дэргэдэхи институдай «Утиноура» гэжэ ракетодром дээрэһээ сентябриин 3-да табигдаба. Газарые тойрон дабшадаг Японой хэмэл одо замда гаргаха хэрэгтэ бэлдэгдэжэ байһантай дашарамдуулагдан ракетэ туршагдаа.

1966—1967 онуудта хэмэл одые газарые тойрон дабшаха замда гаргаха һэдэлгэнүүд урагшагүйдэдэг байһан юм. Юуб гэхэдэ, ракетэнүүдэй байгууламжанууд дутуутай байдаг һэн. Хэмэл одые замда гаргаха ээлжээтэ һэдэлгые сентябриин 22-то хэхэ гэжэ япон эрдэмтэд харaаланхай.

СЭНХ... ЭКРАНУУ...

18 часһаа «Аль... тешествие» гэһэн ... 18.20 минутаһаа «Кто ... лако» гэһэн кукол... 18.30 минутаһаа «СС... дуудай дуунууд болон ... гэһэн дамжуулга. 19 ... ойрын һонин. 19.15 ми... рагшадта зорюулагда... га. 19.55 минутаһаа ... ажалай вахтада» гэһэ... га. 20.15 минутаһаа ... хи орсиуудай артис... церт. 20.40 минутаһаа ... точно ребята» гэһэн те... очерк. 20.55 минута... дождь и ветер сту... һэн уран һайханай ...

Редактор Ц. Ц. ЦИ...

Манай адрес, телефону...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактор... приёмная—54-93. зам. редактора—68-08. зам. ред... 62-62. ответ. секретаря—50-52. зам. ответ. секретар... отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйств... 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышл... строительства—61-35, советского строительства и быт... культуры и школ—60-24, писем и рабселькоров—67... формация—34-05, общественная приёмная—56-62, ... бюро—57-63, фотолаборатория—33-61

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати ... те Министров БурАССР.

Н-02782. Зак. №